

BOEM@

LIVE LITERATURE

Aprilie 2009 (Anul I) Nr. 2 - 32 pagini

BOEMA

Live Literature

Aprilie 2009 (Anul I) Nr. 2 - 32 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Cenaclul literar «Noduri și Semne»

Editor: S.C. InfoRapart Galați - Editura InfoRapArt

2

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef: Ion Zimbru
Redactor șef adjunct: Ion Avram, Victor Cilincă
Secretar de redacție: Stela Iorga

Redactori: Dimitrie Lupu, Viorel Ștefănescu, A. G. Secară, Carmen Racoviță, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurențiu Pascal

Grafică: Marian Alexandru
Tehnoredactare: Mădălina Gruia
Colaboratori: Maria Timuc, Simona Șerban - București, Ion Potolea - Târgu Mureș

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

inforapart@yahoo.com

Telefon: 0236 411190, 0745 324472

ADRESA REDACȚIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis,
Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4, Galați, 800010

În numele libertății absolute de exprimare,
autorii răspund în mod direct de conținutul
materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Ion Zimbru (p.5), Paul Sân-Petru (p.6), Alexandru Maria (p.9), Iris Naum (p.20), Tucă Cimpoeru (p.12)

Proză: Dimitrie Lupu – Lucruri care trec (p.3), Stela Iorga – Îngeri zburătăciți, Prima poveste, A doua poveste, A cincea poveste (p.4), Cosmin Rădoi – Colecționarul, Despre declarații (p.8), Violeta Ionescu – Colosseum, O apă și-un pământ (p.13), Aurica Rău – Vremea lupilor (p.16), Radu Vartolomei – Fănel (p.22), Maximilian Popescu Vella – Povești la lumina farului (p.24)

Teatru: Georgiana Stan – Infinit scădat în ceață (p.21)

Eseu: Adi G. Secară – Gulliver, din carte-n carte... (p.7), Mirel Floricică – Bărbatul caretăia găștele amurgului (p.14), George Tudosescu – Adevăr în extindere (p.18)

Opinii: Nicoleta Onofrei – Lectura între paranteze (p.15)

Umor: Victor Cilincă – Vrăjitorul, Țăranul și iarba (p.19), Ion Zimbru – Accident matrimonial, A greși e zoologic (p.27)

Interviu: Fabian Anton – De vorbă cu Al. Paleologu (p.29)

Meridiane: Carmen Racoviță – Tom Green, Interviu (p.10)

Cronică de carte: Dimitrie Lupu – Literatura la persoana întâia plural (p.23)

Arta cibernetică: Apollo – CyberPoems (p.26)

Cronica de cenaclu: martie-aprilie, 2009 (p.32)

Din valurile vremii: Luminița Mihai – G. Topârceanu, I.L. Caragiale (p.34)

Grafică:

Coperta I: Iurie Matei (R. Moldova) – Sursa de infecție

Coperta a IV-a: Salvador Dali – Faust - Marguerite

Interior: Victor Cilincă, Monica Harhas, Marian Alexandru

www.boema.inforapart.ro

Dimitrie LUPU

Lucruri care trec

Bătu în ușa doar din obișnuință. Pavel tocmai ieșea din bucătărie, cu ibricul în mână. Mirosul cafelei umpluse toată casa.

- Bună! zise Virginia, cu aerul acela al ei, mereu fericit, care umplea pe dată locul, oriunde s-ar fi aflat. Ai făcut cafea?!

Tânărul ridică ibricul aburind, arătându-i-l din ochi, apoi își continuă, atent, drumul. Când fata ajunsese în cameră, el pusese deja cafeaua în cești. Ședea cu ochii în gol, ușor rigid, fără a se sprijini de spătarul scaunului.

- Ce-ai pățit? întrebă ea, cu urmă de îngrijorare în glas. Știi... Nu pot sta decât o clipă. Azi nu pot sta. M-a rugat Lili s-o schimb oleacă mai devreme. Cineva dintr-ai ei botează un copil și vrea să treacă pe la coafor înainte.

Se oprise în picioare lângă masă și îl privea.

- Bine, mormăi el. Bine.

- Da' ce-ai pățit? insistă ea, trăgându-și scaunul din capătul mesei. Ce ți s-a întâmplat de ești așa, learcă, de supărare. Ai trecut mai devreme pe la local și ți-a spus Lili?

Pavel o privi dintr-o parte, pe sub sprâncene, fugar. Fata nu era atentă la el, tocmai încerca să soarbă, cu grijă, din cafeaua fierbinte. Scoase o țigară din pachetul aproape gol și o aprinse. Pufăi fără chef. Ar fi vrut să existe o posibilitate de a se ascunde sau chiar de a dispărea. Un nor, o draperie ceva, ca la circ când iluzionistul te face să dispari cu o simplă mișcare a baghetei, deși tu rămâi pe loc și-i vezi pe ceilalți, cei din stal, cu ochii căscați cât cepele, de uimire.

- Da' săptămâna viitoare - zise ea -, sâmbătă și duminică, dacă vrei, putem merge undeva. Sunt liberă. Să nu-mi spui că iar ai probleme cu stomacu'. De ce nu te ții, odată, de tratamentu' ăla?!

- Nu, nu-i stomacu'. Nu-ți face griji.

- Are mama o rețetă cu aloe și miere, dacă vrei, o rog eu să ți-o facă. Când mă duc acasă, îi spui că-i pentru domnu' Gavrilă, și gata.

- Da' nu mă supără stomacu', Vighi.

Îi revenise vocea, constată ea. Nu întreagă, încă bătea vânt de iarnă prin frunzele prea fragede, dar sloiul din gâttelejul lui se ducea, se dusese aproape, și erau șanse să apară și prima rândunică. Așa era Pavel; trebuia să-i lași timp pentru a se aduna și a se pune în ordine. O dată când au fos la plajă, peste Dunăre, cu mai mulți din grupul lor de prieteni, a tăcut o jumătate

de zi, înlocuind vorbele cu datul din cap și din mâini. Abia la întoarcere, pe bac, și-a amintit că-i fință vorbitoare. I-a stârnit mirarea un clean, cu tivurile negre ale solzilor. Trebuie că era al dracului de flămând dacă și-a urmărit prada până în preajma zgomotoasei mașinării. L-au văzut mai mulți călători, s-au minunat și Pavel a intrat în corul lor, povestind iar și iar cum alega peștele mic în zig-zag, cum se repezea răpitorul, gros ca pe mână, și cum nimerea în gol. Din felul cum povestea el puteai să crezi că traversaseră împreună măcar jumătate de Dunăre, când, în fapt, fusese doar o țâșnire de o secundă, două cel mult. Dar altfel, Pavel se dovedea băiat bun. Nu profita de faptul că ea era ospătar, cum făcea iubitul Adelei, care, după ce bea pe degeaba în schimbul bieteii fetei, mai avea și pretenția să-i fie recunoscute niște drepturi închipuite de către ceilalți consumatori. Noroc că domnul Gavrilă se gândea la situația Adelei, altfel de mult ar fi zburat-o. Că nu-i trebuia lui băgător de seamă: cine și cum vorbește pe la mese; cine și cât a băut; cine și cum a vărsat băutura pe fața de masă; cine și unde a aruncat sau a scăpat chiștocul... Că la băutura bărbații lasă caii mai slobozi și în vorbe și în alte alea. Cel mai bine-i să te faci că nu-i vezi și nu-i auzi. De ce să iști ceartă din toate fleacurile?

- Dacă-i ceva, zise ea, spune-mi acuma. Că nu vreau s-o las pe fata aia să m-aștepte.

- Mai bine nu m-ai mai întreba. Nu acuma.

- Păi atunci...

Își opri vorba la jumătate și îl privi cercetător. Pavel se năruia în sine, se făcea mic. Se posomora și se trăgea în sine, ca melcul în găoace. Virginia îl știa de ceva vreme, și înțelese:

- E chiar așa de rău? întrebă cu glas mic.

- E tare rău, Vighi.

Dacă nu era bolnav, și sigur nu la vreo boală se referea el, atunci nu mai rămânea decât...

- Te-ai împăcat cu Lulia?

- Da, șopti el.

Un scurt răstimp se înstăpâni tăcerea. Doar râsuflarea fetei umplea încăperea. Mica rigiditate a bărbatului se făcuse de mult fărăme. Întinse mâna după altă țigară, scotoci înăuntrul pachetului, extrase țigara pe jumătate, se răzgândi și îl aruncă înapoi pe masă:

- N-am vrut... - scânci, și palmele i se închiseră spasmodic de câteva ori în șir -, n-am vrut, să termine așa, Vighi.

- Lasă, spuse ea. Lasă.

Se ridicase în picioare, gata să plece sau să o rupă la fugă. Voia să-l aline cumva, dar singurul cuvânt care-i venise în minte suna ca o lacrimă pe obraz. Duse ceașca la gură, însă pe marginea ei nu se prelinse decât o urmă de zaț. Râse. Doar o încercare de râs:

- Nici nu știu când s-a golit ceașca asta.

- S-a golit. Vrei să-ți mai torn un pic?

- Nu; cred că mă așteaptă Lili, pe ghimpi.

- Tu acum...

- Lasă, îl opri ea. Lasă. Doar știam de la început.

Și ieși repede, lăsând ușa deschisă în urmă-i.

Stela IORGA

Îngeri zburătăciți

Fiecare scriitor scrie în umbra unui înger. Se poate spune că noi scriitorii avem un extra înger, adică unul cam în plus față de restul de oameni.

A scrie înseamnă să creionezi forma unui înger, cu tot cu aripile lui și cu puful rupt direct din sufletul altui fel de a fi, străin și totuși nu prea, de al tău.

A fi îndumnezeit în umbra îngerului tău cu ale cărui aripi scrii este o mare minune pentru care nu există explicații, că doar cel care o trăiește și-o poate explica.

Atelierul de făcut îngeri-poeme, ori îngeri-povestiri este mult bineplăcut lui Dumnezeu, de aceea cel mai încercați sunt oamenii care scriu și simt cu simțire de înger asupra căruia s-au năpustit oamenii să-i smulgă penele.

Nimic nu doare mai tare decât încercarea de apropiere de un om care scrie, când scrie. Este ca și cum ai tulbura îngerul din însăși sfânta rugăciune "Înger, Îngerașul meu", adică este sacrilegiu. Averele unui înger este o bucată de Rai pe care o porți în suflet, dar a-l avea și pe al doilea este cel mai ades o foarte mare durere, căci nu numai tristetea doare, ci și fericirea.

Mai multi scriitori la un loc, fiecare iubindu-și îngerul, este o adunare care îmi umple inima de fericire, deci și de durere, căci nu este mai mare durere decât mai mulți ochi plini de suferință și o seamă de pene ușor zburlite, așa, fâlfâind în bătaia vântului din suflet.

Despre cei pe care i-a părăsit îngerul e greu să vorbești, fiind încă și mai greu de văzut. Eu nu încerc decât o stare de și mai mare umilință când văd că pe un scriitor l-a părăsit îngerul scrisului și a fugit de la el, în altă lume, a penelor veșnic albe. Cel care și-a omorât îngerul nu mai poate scrie bine. De ce alege un scriitor să își omoare îngerul este o istorie din adâncuri, acolo unde a fost aruncat Lucifer. Prea multă mândrie, deșartul galben, grabnica însoțire în afara Cuvântului Lui toate trag îngerul către adâncuri și atunci de frică acesta fuge spre înalțuri, de unde ne-a fost dat, să își afle scăparea de lad. Prietenii ladului nu mai pot scrie bine. Pizmașii, urâții, micii sufletește, cocârjații mintal, lingăii, iubitorii de arginți și alte asemenea categorii de oameni spurcați, decad din înaltul meseriei de scriitor și încep a compune cu partea stângă predilect, de aceea tot ce citești scris de ei te face să plângi de scârbă, în loc să surâzi de vorbă bună. Vai mie, de care îi este făcută mare milă, încât mai pot vedea îngerii din jurul oamenilor, și ce mare suferință și ce mare umilință și durere.

Căci la unii scriitori îngerii zboară în josul Creației, iar la cei foarte puțini la număr, în cerurile desăvârșite. Domnul fie cu cei de pe urmă pe pământ, care sunt și cei dintâi în cerul dintr-o aripă de înger. Multumescu-Ți Doamne pentru pana de mi-ai dat-o, mie, ticăloasei.

În toate facă-se voia Ta scriind și nu a mea, amin!

Prima poveste

A fost odată ca niciodată când Dumnezeu nu voia să facă un curcubeu cu oamenii. Dar a revenit printr-o minune asupra hotărârii, așteptând de atunci să se spună toată viața cel puțin o vorbă bună în numele Lui.

Pentru aceasta L-a trimis pe Fiul Lui, să vină cu toată iubirea nu numai pentru noi.

Și El s-a coborât și s-a întrupat în ce L-a durut foarte tare, și oamenii tot L-au omorât. Însă acum Dumnezeu știa cât de mult trebuie să ierte pentru a ne lăsa să ne bucurăm de fața Lui.

Așa începe și nu se termină niciodată totul, fiindcă iubirea este fără de margini, cum cei norocoși au în viață două iubiri foarte mari, una în prelungirea alteia peste timp, a mea ținând prea puțin Veșnicia și nu mâna iubită, rotundă și bună în încheietură, cum mă ține pe mine de strâns cea a Morții, aliluia și amin!

A doua poveste

A fost odată ca niciodată un bloc foarte urât și cenușiu, construit într-o țară oarecare, în care conduceau oameni foarte răi, urâți și cenușii, care au închis oamenii în cuburi mici, pe nume blocuri, să nu poată să respire și să se împiedice unii de alții.

Blocurile erau coșmarurile din piatră cărămidă, beton ale oamenilor foarte răi. În ele trăiau uneori și oameni frumoși. Oamenii frumoși nu aveau voie să aibă animale de casă, fiindcă trebuiau să aibă exclusiv copii, care cu timpul au devenit funcționali ca animalele de casă, și apoi s-au căsătorit unii cu alții, ca mai târziu să se urască, ferească Dumnezeu.

Visele urâte ale oamenilor răi aveau ca oglinzi străzile cenușii, care trebuiau să îmbolnăvească de tristețe oamenii, și mulți într-adevăr au murit împreună cu animalele lor de casă.

Câinii și pisicile au început să apară din curți și să se dea jos de pe garduri numai când oamenii au făcut plângere că sunt mult prea singuri. Nu se știe cine i-a auzit și i-a înțeles, de au apărut câinii pe lângă blocuri și apoi în ele. Unii oameni pot permite accesul câinilor și în inima lor, dar nimeni nu a văzut cum se face asta, afară de manifestarea unei anume bucurii din partea animalului. Oamenii nu vor să recunoască niciodată deschis ce au făcut cu celălalt suflet.

În poveste, în scara din stânga mea, cum citesc, a unui asemenea bloc, vin mai mulți câini decât la scara din dreapta, unde nu vin deloc, iar la cea din mijloc locuiește o femeie cu bani de leacuri, pentru câini și pisici bolnave. Pentru oameni nu are leacuri, fiindcă oamenii sunt mai greu de tratat și iubesc rar.

La scara din stânga mea cum simt, vin câini foarte sufletești, dar fără noroc.

(continuare în pag. 33)

Ion ZIMBRU

țigara

câmp unic nebuloasă-n hieroglife
atâtea roți pe câte stele sunt
copaci și oameni înveliți cu cifre
un timp pe lângă somn rostogolind
imagini vechi despre a fi enorm
cerc spart alocuri cu viteze proprii
apropie țigara unui om
de-a altui dus să-și vadă invers ochii

sau doi egal cu patru altă sferă
limită de ori nu fără adresă
urma luminii peste frontieră
abandonată-n propria viteză

autoportret

în fiecare zi aniversez singurătatea
și scriu pe o tăbliță de lut
am uitat data nașterii
dar nu pot să plâng
văzând-o cum trece peste morminte
copacii înfloresc instantaneu
și toată lumea cere iertare

mergi sănătoasă mamă
și deodată sicriul mi se pare
cel mai sigur vehicul subpământean
iar moartea o primăvară timpurie
doar clopotul se aude
ca o chemare acasă

birocrație

a venit primăvara
trenul n-a oprit în stație
dar primăvara a sărit din mers

undeva într-un colț al pământului
biblia eliberează adevărul

maria

doamna mea trimite-mi păsări
lungi și ascuțite albe
ca să mi se facă mare
lacrima că ești aproape

doamna mea îndreaptă stolul
rătăcit în amintire
să mă scoată din adâncul
lacrimii că nu-ți sunt mire

doamna mea învață zborul
păsărilor prin fereastră
să câștigi singurătatea
lacrimii că ești albastră

și apoi adună timpul
care parcă te mai știe
și fă-ți câteva batiste
din cămașa mea marie

elegie

singur ca un număr de pantof
zeul neautorizat al moldovei
își peticește rănile cu miros de fân
plânge frumos cât o viață
apoi pleacă încet
din ce în ce mai încet

în urmă rămân statui de sare
pe obrazul pământului

cerc odihnindu-se

dacă linia dreaptă
este un cerc odihnindu-se
nu uita să badajezi gâtul viorii
și diametrul dintre octave și sfinte
și mai ales să scrii poemul acesta
ca și cum ai muri lovit de cuvinte

Pasăre în valuri - desen de Monica Harhas

Paul SÂN-PETRU

percepții selective

Atâtea lucruri subesențiale
comod le stăpânim și cu aplomb;
ca din pământ o telekinezie
pătratu-i moale alungit în romb.

Ne scapă mult în zona de supremum
precizia secunde ce-o începi
ca somn, ca vis, ne scapă clipa morții,
nici investirea vieții n-o percepi

Și tu, erou oniric tatăl meu,
te-arăți în somn mai viu decât erai,
de te-aș striga trecând un prag de fum
aș fi convins că-mi scapă iar un rai

Evrika!

Chère Marie-Claire
Marie Saintclaire
acum și aici
poartă-te ca acum ca pe-aici
îți spun (că suntem doar noi)
că vor veni și ei
cu dicționarele cele mai noi
se vor pune pe scris și perorații
vor aștepta de la tine ovații

ei umblă cu călimara la ore fixe în mână
(iar tu care n-ai scris nimic de vreo lună)
după cerneala de un albastru răgușit
îi vei cunoaște
nimeni până la ei nu s-a născut
și nu se va mai naște!
au șoldul legănat
și-o aripă vag-interioară

ploaia de-o clipă și de-o zi

Aproape din senin câteva clipe
de-a picurat absurd, preacălător,
înseamnă că aflând singurătatea,
o pasăre a străbătut un nor.

Iar dac-apoi s-a pus pe lungă ploaie
și se dilată spre zenit uimirea
înseamnă că nici pasărea nici norul
unul din altul nu-și găsesc ieșirea.

Visele, romantice sau terifiante
ni se impun samavolnic.
păcat că după aceea le privim
ca pe niște coji de ouă
din care a evadat puiul

Dacă un vis
ar semăna prea mult
cu cel de ieri-noapte,
sigur ne-am trezi
pentru că l-am recunoaște.

Dacă mai încercă odată
și nu și-l mai îmbogățește
cu ceva, ca un fel de uraniu,
l-am deconspira, iar el își va pierde
tot capitalul de imagine
din lipsă de fantezie și imaginație

cu poezia e altceva

Ba, poeziei nu i se aplică citate
decât din ea însăși;
mai bine, pregătiți-i calea până să vină ea
pentru a vorbi atunci aceeași limbă
exersați-i retorica,
podoabele și veșmintele
simulați-i prezența
La vârsta voastră
Impotența este jenantă
Iar gardurile nu-s prea înalte
Ca ea să privească prin alte curți

moașa

Moașa nu era acasă.
(Noapte, secol XX)
Dar de ce se depărtează
Lătrăturile-n poteci?

Cerul tot agită stele
Parcă s-ar sufla în ger...
Moașă, tu fantoma nopții,
Iar dă graba-n mesager?

Cum știi tu să fii acasă,
Ba și timpu-l potrivești!
Poți rămâne pentru mine
Să sorbim vreo două cești?

Și-am luat-o într-o seară
Tot pe liniște în sus:
Moașa iarăși era dusă,
Dar la cei care s-au dus...

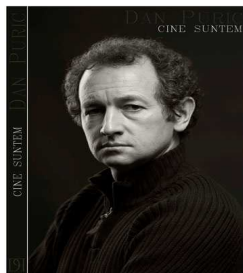

Adi G. SECARĂ

Gulliver, din carte-n carte... (II)

Dumnezeu... povestea fără sfârșit

În numărul 266 al „Dilemei vechi”, la rubrica „cu ochii-n 3,14” citim undeva: „C.T.P. scrie editoriale rasiste care stârnesc o avalanșă de comentarii entuziaste de adeziune, iar Dan Puric a ocupat librăriile, tarabele de cărți și sălile de conferințe teoretizând neolegionarismul vulgar cu citate ortodoxiste de almanah. Avem repere, avem valoare!” semnătura aparținând lui (M.C.). Probabil Marius Chivu. C.T.P. este probabil Cristian Tudor Popescu, Dan Puric este cel din fotografia alăturată iar Marius Chivu este Marius Chivu, dând spiritului critic ceea ce este al lui... dar, conform rubricii din „Dilema...” la care am făcut referire, nu poți fi acolo (la rubrică, Efimițelor!) nici critic, nici Popescu, nici măcar Puric... Poate cel mult observator, uneori răutăcios... Dar nu creștin, o, nu, creștin nuuuuu... Oricum, dacă porți cămașă verde, ești întrebat de intelectuali meticuloși, care vor să-și sublinieze cunoștințele de istorie, dacă ești legionar... Mie mi s-a întâmplat... Acum, poate Chivu știe el ce știe, creștinește ori ba (știți dumneavoastră chestia aceea cu piatra: cine o aruncă primul?), viața mondenă ori anti-mondenă a unor V.I.P.-uri fiindu-mi prea puțin cunoscută, aceasta a propoz de apropierea de mișcarea neolegionară dar, chiar dacă ar fi subiectul nostru așa ceva, îl putem acuza oare concret de vreă crimă? Suntem noi justiția? Care justiție? Dar cunoaștem prea bine cât putem fi de superficiali doar pentru că vrem să scriem, avem acest microb al scrisului care ne transformă mai mult sau mai puțin în grafomani...

Passons! Încheiam „exordiu” din numărul trecut cu întrebarea „cum l-a descoperit Dan Puric pe Dumnezeu?”. Artistul nostru chiar cu acest răspuns își începe cartea (este, totuși, o carte!): „*Eram elev în clasa a doua, mă pregăteam să devin pionier; eram*

un copil înregimentat. Dar, într-o zi, a venit pe la noi bunica și-a spus, în treacăt: „Auzi, dragă, ce tâmpiți sunt comuniștii, cică nu există Dumnezeu”. Afirmția ei mi s-a înfipt drept în minte. Firește, nu l-am aflat pe Dumnezeu atunci, eram mult prea mic pentru o asemenea înțelegere...” În jurul anului 2000 are loc și **convertirea**: „... după un impas major al vieții. Am trecut printr-o disperare sufletească, pentru care nu existau soluții raționale. Atunci am realizat că fără El nu pot ieși din criză. Când m-am întors cu fața spre EL, m-a primit extraordinar, cu o bunătate care nu încape în cuvinte și de care nu vreau să mă mai lipsesc. (...) Nu vreau să intru în detalii, pentru că sunt chestiuni prea intime. Vreau să rămână în taina inimii mele. Important este că l-am aflat pe Dumnezeu, într-un târziu, dar nu prea târziu. Fapt este că am cunoscut o serie de oameni care mi-au deschis calea, că sufletul meu a început să se așeze în timpul Liturghiei”.

Bunica – fiindcă tot caut eu niște personaje feminine! – mai reapare în carte, personaj viu, pitoresc înfruntând senin și curajos senilitatea (și) comunismul (ui) ... Dar ceea ce seduce, uneori inexplicabil, este personalitatea și verva (dacă nu îndrăznim să vorbim de har!) autorului... În căutarea noastră uneori inconștientă de idoli ai epocii mass media (vorba vine: cine mai are azi felinare să caute oameni, deoarece, la urma urmelor, este vorba de căutare de oameni iar nu de idoli!), idoli în sensul bun al cuvântului (dacă pot fi astfel de idoli!), pe care să-i contrapunem falșilor idoli (aoleu, de câte ori am folosit cuvântul „idoli!”), Dan Puric ne-ar răspunde, precum Picasso, citat la p.15: „Nu caut, găsesc”... Și iată că pare acest Dan Puric... Punând punctul pe i, mai și exagerând, dar având curajul să fie el însuși! Eu tot uit câteodată să fiu eu însumi! Dar, desigur, eu construiesc, intelectual miop fără a avea nevoie de ochelari (încă!), o dilemă... De dragul iubirii de oameni! Uitând că „morala – după cum spune citatul Immanuel Kant, la pagina 75 din „Cine suntem” – nu-i un demers al cunoașterii! Dar nu despre Dilema mea construită (nu numai) literar voiam aici să scriu... Ci despre cine este Dan Puric în cartea sa... Un om imperfect care vrea într-adevăr o schimbare! Care s-a săturat de minciuni, de ipocrizie, de Mari Frați care s-au multiplicat democratic, de violatori... Vorba lui Ioan Gyuri Pascu: „Suntem zilnic supuși unui viol mediatic” (și nu numai) de către niște guvernatori analfabeți în ceea ce privește ... guvernarea! Dar așa se întâmplă dacă nu ascuți de sfaturile mămicii când te trimite la bunica... Ce trebuie să facă spiritul religios când recunoaște (sau crede el că recunoaște?) Răul? Creștinul trebuie să-și facă cruce, Scufița Roșie nu trebuie să vorbească, nu-i așa, cu Lupul... dar dacă Lupul îți vrea binele, dacă Lupul s-a convertit?

Bine, bine, știu ce vreți să spuneți: că lupul își schimbă părul dar năravul ba... Mda, cred că Dan Puric trebuia să-și intituleze cartea „Ce fel de creștini suntem”... Deși eu aș prefera formula, plecând de la „Istoria credințelor și ideilor religioase” a lui Mircea Eliade, de „Ce fel de spirite religioase suntem”... Uf, cât de Gulliver sunt într-o lume reală în care cei mai mulți pitici se cred uriași și în care cei mai mulți uriași chiar sunt doar niște pitici care nu cred în nicio Alba ca Zăpada...

(va urma)

Cosmin RĂDOI

COLECȚIONARUL

N-am să vă mint. Totul este povestit așa cum a fost, așa cum a fost scris în Sfântă Carte. Nimeni nu a fost lăsat în afară, nimeni nu a fost lăsat în josul paginii sau după Cuprins. Totul este egal cu o pedeapsă egală, o execuție ateniană, în togi impecabile.

Deseori m-am găsit în poziția de a avea controlul asupra altor oameni, asupra vieților, precum și a destinelor lor.

Nu sunt eu scriitorul Sfintei Cărți, ci mai degrabă "editorul" ei. Nu am scris, nu am șters, n-am pătat în cerneală nici o coală de hârtie ori de văzduh. Am modificat doar numele capitolelor. Sunt o notă de subsol în viață oamenilor, dar nu de fiecare dată o notă de subsol modifică titlul operei sau chiar personajele.

Nu de fiecare dată o notă de subsol schimbă cursul întregii opere. Am trăit în păcat, m-am hrănit în păcat, am devenit păcat. Acum are să fie spus și în scris. Întrebarea este "De unde începem?" "Ce titlu va avea mică operă-notă de subsol?" "Ce tip de operă va fi?"

Nu pot copia Creatorul iar oricâtă vodcă aş bea, n-am să devin Pușkin. Acum știu... va fi un eseu moralist, ca altele mii. Dar eseurile moraliste au obiceiul de a nu fi citite... ard totul.

Va fi un tratat științific... există astfel șanse ca aceste coli să primească lumina reflectată de o pereche de ochelari scumpi cu ramă fină..., sau poate nu. Cercetătorii, oamenii de știință nu vor fi în veci ascultați... De ce să-mi irosesc cuvintele în ramele lor scumpe?

Raport psihologic! Va fi un raport psihologic, astfel există certitudinea că un servitor public plictisit de viață, își va arunca privirea peste aceste hârtii, din pură curiozitate și va găsi ceva mai interesant de făcut cu existența sa.

Dar de ce să-mi ajungă păcatele statistică? De ce să-mi ajungă păcatele într-o arhivă, într-un sertar? Le vreau spălate, arse în piață publică, "purificate" de marii preoți, studiate de nebuni, ospiciile să-mi fie catedrale, universități, nebunii să-mi fie profesori universitari iar bolile cerneală.

Ce tip de operă-mi va fi citită și va trezi, răscoli bestiile din oameni? Ce operă va fi citită și recită până în lacrimi?

Va fi o scrisoare de adio, va avea o semnătură în josul paginii. Va începe printr-o scuză trivială, la fel de patetică, ca și scriitorul, precum și evenimentele care au dus la crearea ei.

Este un cerc perfect, acțiune și reacțiune, "crimă și pedeapsă", cum spun bătrânii. Odată ce opera va fi scrisă, această "auto-condamnare la moarte" va fi semnată, judele va deveni condamnat iar dreptatea se va împărți precum în cele mai pioase cărți.

Scrisoarea are să fie semnată, cu mână tremurândă, iar satisfacția condamnatului va fi egală cu cea a judecătorului. Nu poți avea satisfacție mai mare decât atunci când ai sub semnătură o viață, chiar dacă acea viață este tocmai cea proprie.

Am să devin un colecționar, un colecționar de astfel de semnături și scrisori. Un colecționar de vieți, ați putea spune... Fals! Nu semnez pentru condamnați, nu sunt un jude, ci pur și simplu martor. Este posibil ca acțiunile mele să fi influențat verdictul, dar niciodată nu m-am supraapreciat astfel încât să iau alt rol decât acela de simplu martor, cu mâna pe Biblie.

DESPRE DECLARAȚII

Am decis. Va fi o scrisoare de adio. De fapt, ca altele mii. Ca altele sute de mii. Nimic nu mă poate împiedica să o termin. Nici judele, nici călăul, nici martorii. Și ce altceva poate avea un impact atât de mare asupra celor apropiați, decât o astfel de scrisoare? Această declarație a vieții, făcută undeva după moarte, dar înainte de trecerea în neființă.

Nu toți ne plătim voiajul cu doi bani de aur amărâți, ci uneori în diverse cuvinte "Vă iubesc", "Îmi pare rău". Ha! Regretul nu-și are rostul. Odată începută, declarația nu poate rămâne fără sfârșit. Regretul poate fi o urmare a declarației, dar în nici un caz o parte a ei. Declarația reprezintă pur și simplu o radiografie a omului... cele mai mici și fragede oase, în detaliu pe folia de plastic înnegrit.

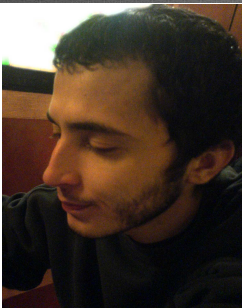
Dar totuși, câți dintre noi pot vedea prin plastic? Câți pot vedea acele oase mici, fragile, gata să se rupă? Și mai important... Cine-și oferă măduva sufletului pentru fracturile noastre? Cine ne-ar fi stup de albine, să ne îndulcească viața, ori lampă de-ncălzit, când pășim prin întuneric? Nimeni.

Simptomele apar după deces, doar în raportul criminalistic "Cauza: Posibilă sinucidere" Statistic vorbind, câte o declarație sau "radiografie" este făcută odată la treizeci și nouă de secunde, îndosariind mai mulți indivizi decât orice altă boală. Iar nici un sistem, fie comunist, fie fascist, nu poate produce atât de multe coli de plastic, atât de multe radiografii. Doar un sistem democratic poate radiografia și îndosaria mai mulți indivizi, și totul cu mâna lor, prin ștampila de vot, din nou omul devenind propriu-și jude și călău. Sinuciderea este puterea omului de a-și învinge natura rațională, egoistă, și a trece în absurd. Absurdul este infinit. Ființa rațională își exercită funcția doar pe pământ.

Astfel putem lua forma unor maladii nebănuite, nemaiauzite, și deci, infinite.

Totul începe cu o declarație sau o radiografie...

(continuare în pag. 28)

Alexandru MARIA

poezie

uită-te la ei cum se joacă mici copii,
cum răsucesc alfabetarele alea între degete
și caută să le deschidă – de aici, de aici sau
de AICI?!? îi vezi apoi cum plâng de bucurie,
cică,
atunci reușesc să le desfacă, să pună mâna
pe literele alea putrezite, cartonate, tare șterse,
le iau în gură și le molfăie și le răsucesc pe limbă,
limba lor, le-ating de cerul gurii, de-omușor, poete,
le-nghit să urce în malaxoare, să nu rămână
nimic din ele.

și tot se joacă apoi, cu alte alfabetare, și tot la fel
le răsucesc pe-o parte și pe alta și înc-odată,
doar-doar i-o pocni cineva în moalele capului
„stai cu minte, mă!”
să vomite de-a dreptul o poezie să simtă și ei
bucuria scrisului.

cuvinte

uneori uit
lucruri importante, esențiale
ar spune alții –
să mănânc,
sau să fac dragoste,
sau să citesc.
și lumea mereu îmi amintește
cum să fiu la fel
ca ea, ca înainte.

nu contează.

îmi scot cuvinte:
cel mai important e să,
e bine să, este esențial să –
iar eu o cred.
și odată
îi voi spune lumii:
bună, numele meu este
doar un cuvânt.

litere

dacă voi sunteți cuvintele voastre
de ce să mă caut pe mine acolo,
să mă regăsesc
ceva lichid și lung ca o peltea puturoasă
în care viermii nu prind aripi
da' cică fluturii dansează?

dacă voi sunteți oglinda mea,
de ce să mă așez ca o umbră
o mască
o piele
în fața voastră,
să mă puteți des-lipi și
dezlipi
apoi ca pe un abțibild îngălbenit
să nu rămână în urmă decât o mazăgă
bună doar de hârcăit?

dacă voi sunteți voi, eu ce sunt?

ceva care o să își uite cu o radieră ochii
să nu vă mai vadă cuvinte

desprindere

desigur, avem nevoie și de visuri

mă întorc în parcul bobocilor de roze –
nu știu ce culoare au întregi, dar ar fi ceva
frumos

dacă la intrare totul ar fi roșu,
atât de roșu încât să-i simt gustul,
să mă sufoc placut de el,
să înot ca într-o dulceață
să nu-mi pese
că alții fac diabet numai cât se uită
la mine

apoi, totul să devină încet-încet alb,
atât de alb încât să se oprească,
să nu mai văd nimic,
nici măcar marea aia roșie și acum
urâtă
din care abia am ieșit.
„abia”? –
să nu mai fie loc,
să nu mai fie timp,
să nu mai fie loc,
să nu mai fie timp

“Împrăștiind informație spre noi
înșine”...

**Reviste literare în Noua Zeelandă,
din 1969 până în prezent**
de **Tony Green**

Tony Green a fost profesor la Universitatea din Edinburgh în perioada 1960-1969 și la Universitatea din Auckland, Noua Zeelandă, între 1969-1998. Specialitatea: Istoria Artei. Actualmente: curator freelance și scriitor. Editorul buletinului de Istorie a artei neo-zeelandeze în 9 volume, realizat cu Horrocks, Curnow și Stout, între 1984-1986. Scrie un studiu despre Nicolas Poussin și 5 volume de poezie. Apariții în multe reviste literare din Noua Zeelandă și SUA. Contribuții ocazionale la reviste online.

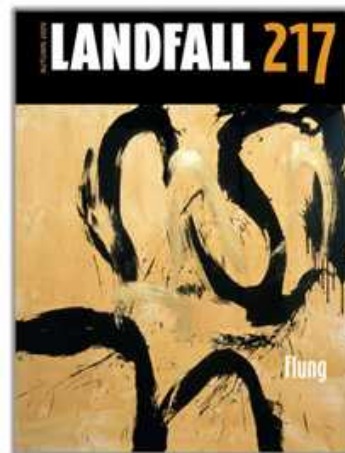
Aici Tony Green spune povestea revistelor literare din Noua Zeelandă, pentru uzul nostru personal.

Nu e simplu să-ți imaginezi că o țară pitorească și frumoasă, ca Noua Zeelandă e în stare să țină orice sub control, în afară de poezia proastă. Totuși într-o țară, cunoscută sub numele de Lumea Liberă, controlul e de la sine înțeles. Indiferent de motive, instituțiile de învățământ superior, cele artistice sau literare au știut să-și păstreze o mediocritate rezervată. Foarte mult timp cultura din această țară a fost controlată de amatori cu ștaif aparținând clasei profesioniștilor de la oraș. Chiar și acum suspiciunea, ridicolul și exagerările încă mai apar în rândul artiștilor și poezilor, chiar și a celor ce se declară “liberali”, din Noua Zeelandă.

Ei, bine, primele semne ale unei efervescențe apar prin anii 30, odată cu instaurarea unui modernism care a rămas dominant în arte până prin anii 60 ai secolului 20, influențat fiind de modernismul englez și chiar luându-l drept model, în căutarea, totuși, a unei identități naționale. Ceva asemănător s-a întâmplat și în America, dar independența artei americane s-a clădit pe o serioasă cunoaștere a artei europene, adusă în mare parte și de grupul masiv de emigranți veniți din Europa, scăpați de teroarea nazistă. Diferența era dată de izolarea geografică și de mărime: Noua Zeelandă era o țară provincială cu un milion jumătate de locuitori, la trei zile distanță de Australia, călătorind pe mare, și de șase săptămâni, până în Europa.

De abia în 1947 apare *Landfall*, o revistă națională, fondată la Lunedin și care va prezenta lumii întregi operele moderniste ale Noii Zeelande. În perioadele bune, revista avea un tiraj de 1.500 de exemplare și era subvenționată de redactorul fondator, Charles Brasch.

Astfel s-au pus bazele a ceea ce se va numi *realismul local*, adică scrierea de poeme sau povestiri trăite direct de martori sensibili, influențați cât cuprinde de radicalismul lui W. H. Auden, T.S. Eliot sau Eric Gill: claritatea sintaxei, bunul simț și acuratețea metaforelor aveau prioritate față de elementele fantastice sau suprealiste.

În poezie, primul val de înnoire, ca o reacție, vine din partea unor poeți tineri, născuți la mijlocul anilor 40, sub influența antologiei lui Donald Allen, *The New American Poetry 1945-1960*, care îi prezenta pe cei din generația *beat*, dar și pe poeții din San Francisco și pe cei din grupul Black Mountain, dar probabil mai ales sub influența cântăreților-poeți ai epocii, Bob Dylan, în principal, cel care a creat acel personaj hippy aflat în opoziție față de valorile burgheze. S-a invocat numele lui Rimbaud, ca pe o încurajare spre dezordinea simțurilor prin droguri psihedelice. De aceea, în toată perioada despre care vorbim, poezii *beat* sunt foarte admirați, iar cărțile lor domină rafturile de poezie ale Bibliotecii din Auckland timp de mulți ani. Un efort cu adevărat ambițios de a scrie într-o manieră nouă, cu un lirism controlat, dar cu imagini puternice îl reprezintă revista *The Word is Freed*, care va apărea între 1969-1971, în doar 5 numere. Fondată de Alan Brunton, va fi editată de Murray Edmond și Russel Haley.

Energia extraordinară a acestei perioade se va mai atenua în anii 70, poate și pentru că mulți poeți părăsesc poezia pentru teatru, pentru roman, în favoarea formelor lirice vechi cărora li se „adaugă” un conținut nou. Unii pleacă definitiv în Australia, dar majoritatea evită să lucreze în mediul universitar, care li se părea că păstrează intactă plictiseala respectabilă pe care voiau s-o combată. Nefiind obligați să predea altora, evitând teoria, ei nu au reușit să înregistreze, să teoretizeze ceea ce făceau ei de fapt pentru literatura neo-zeelandeză.

(continuare în pag. 11)

Cu toate că Robert Creeley și Charles Olson sunt adesea amintiți în legătură cu acest nou tip de poezie, nici scrisul critic al lui Creeley și nici preocupările lui Olson privind antropologia și fenomenologia limbajului în poezie nu par să-i afecteze pe acești poeți. Doar Alan Loney va studia poezia și proza critică a lui Olson, devenind între timp expert editor și tipograf la Christchurch și Wellington, unde și sprijină efectiv publicarea unor cărți de poezie.

În anii 80, tot Loney inițiază o colaborare cu prieteni de la Universitatea din Auckland în vederea publicării de cărți noi. În acești ani, Roger Horrocks, care începând din 1969 începe să predea Poezie Americană, după ce se întoarce de la studii din Statele Unite, ca și Wistan Curnow, de altfel, care revine în țară după terminarea studiilor, predând la Universitate, tot Poezie Americană, timp de mulți ani. Curnow mai e cunoscut și ca specialist în artele vizuale, în arta conceptuală din Noua Zeelandă și Statele Unite ale Americii, păstrând legătura cu foarte mulți artiști din aceste două țări. Astfel se realizează un contact permanent cu centrul de poezie din Buffalo și cu Robert Creeley, în special. Cu toate că în această perioadă eu eram decanul facultății de Istoria Artei al acestei universități, m-am alăturat lor, împărțându-le interesul în literatura americană.

Pe la începutul anilor 80 nu exista practic nici o revistă în Noua Zeelandă care să găzduiască noile tendințe ale poeziei pe care noi toți o citeam sau o scriam. În 1982, Loney găsește sprijin material pentru publicarea revistei sale *Paralaxa: jurnal de literatură și artă postmodernă*. Curnow, Horrocks și cu mine am devenit redactori colaboratori. Revista a debutat cu un eseu serios scris de Curnow despre postmodernism, incluzând două poeme de Charles Bernstein, ca un semn al evenimentelor care vor urma. Eu și prietenul Curnow citeam poezie nouă de Robert Grenier și Clark Coolidge, dar mai citeam și din poezia scrisă de poeții din New York și pe cei din jurul revistei *L=A=N=G=U=A=G=E* sau *This*. În 1980, mă căsătorisem cu o poetă tânără, Judi Stout, care era o admiratoare înfocată a poeziei scrise de Alice Notley. În iarna anului 1982, eu și Judi am plecat la New York, unde am stat vreo șase săptămâni pentru ca mai apoi să mergem la San Francisco pentru trei luni. Rezultatul? Amândoi ne-am convertit la *poezia lingvistică, de limbaj* și, când ne-am dus s-o ascultăm, la o întâlnire lectură, pe Alice Notley, am rămas impresionați pe dată de... Bruce Andrews. Cât am stat acolo, am tot adunat manuscrise sau măcar promisiuni de trimiteri de manuscrise pentru, așa credeam atunci, revista *Paralaxa*. Din nefericire, finanțarea revistei a căzut numai după a treia apariție, așa că, în 1984, împreună cu Horrocks și Curnow am inaugurat propria noastră revistă *Splash*, continuând în mare măsură ideile exprimate în revista *Paralaxa*.

Doar cu câteva luni înainte de apariția primului nostru număr de revistă, apare o nouă revistă: *And*. Aceasta era mai ales o revistă teoretică, care a și dedicat patru numere unei reevaluări a întregii poetici

moderniste din Noua Zeelandă. Primii care s-au mișcat rapid au fost câțiva poeți aparținând generației de după noi: Leigh Davis, Alex Calder, John Geraets, mulți dintre colaboratori fiind absolvenți ai Universității din Auckland. Leigh Davis, ca poet, a început să scrie revista *And/1* cu un editorial-manifest pentru noua poezie care începea să pună sub semnul întrebării fiecare aspect al modernismului, ajuns desuet. El, împreună cu asociații săi, au pătruns pe teritoriul, pe atunci nou, al structuralismului și post-structuralismului francez, ajuns la noi prin traduceri. Făceau trimitere la Roland Barthes, Jacques Lacan și Jacques Derrida. Asta a însemnat o mișcare notabilă spre ceea ce avea să devină o nouă specializare: Studii culturale și Post-coloniale.

Fiecare dintre cele 4 numere ale revistei *And* avea aproximativ 100 de pagini, 50 de coli de fotocopiare, scrise pe ambele părți, cu copertă tipărită și capsată. Tirajul: 100 exemplare. Editorii revistei *Splash* au adoptat acest format ieftin pentru cele 4 numere ale sale. Textul era redactat la mașina mea de scris, vă imaginați, cu o "memorie" destul de scurtă, doar câteva fonturi și doar cu un mic "ecran" pentru corectare. Conținutul revistei *Splash* mergea în paralel cu cel al revistei *And*. Aceiași editori, esești și poeți scriau pentru amândouă revistele. *Splash*, totuși, publică și scriitori americani, mai vechi sau mai noi, printre care: Robert Grenier, Lyn Hejinian, Craig Watson, Charles Bernstein, Larry Eigner, Johanna Drucker, Michael Gottlieb, Tom Becket și Peter Seaton.

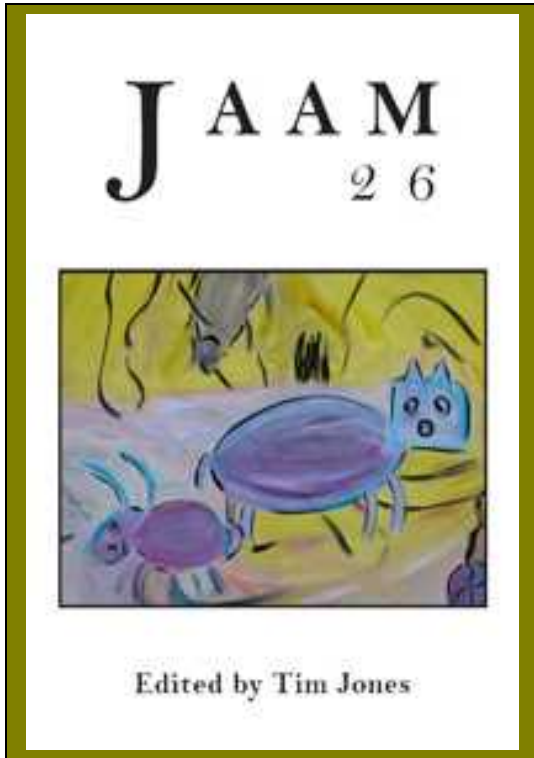
Primul număr avea un scurt editorial care începea așa: "*Pentru că multe forțe sunt în acțiune și multe poziții sunt ocupate treptat. Pentru că informațiile despre ce se întâmplă aici nu difuzează destul de repede. Pentru că vrem să avem ceva de citit*", și terminând cu cuvintele: "*Vrem să ne onorăm predecesorii împărțind informație înspre noi înșine*".

Mesajul era clar: a scrie în reviste ca *Landfall* sau *Islands* era de-a dreptul plicticos și că mult mai interesant ar fi să se profite de noile posibilități oferite. Bineînțeles că unele personaje influente s-au simțit atacate de revista *And*, rămânând de aceea indiferente față de conținutul revistei *Splash*. Cea mai bună dovadă este tocmai poziția nemodificată a unor scriitori, așa cum apare ea în *Istoria Oxford a literaturii neo-zeelandeze*, apărută în 1995. Îi prezentau pe cei mai puțin liberi scriitori din rândul celor care scriau la *Freed* ca pe niște eroi; Alan Loney nu era menționat ca poet, ci doar ca tipograf și editor; iar Leigh Davis, poet și editor, este privit ca "rebel". Izolat au apărut tot felul de discuții, mai rar în scris, în legătură cu presupusa amenințare a postmodernismului și poststructuralismului pentru practica universitară. Vechea avangardă se făcea că nu înțelege, de parcă nu ar fi existat nici o problemă. Revistele continuau - și așa se întâmplă și acum - să-și umple paginile cu poeme și texte în proză care seamănă perfect cu poemele și textele în proză scrise în ultimii 50 de ani.

Singura excepție notabilă a fost revista trimestrială începută de Alan Loney în 1995, editată în 11 numere,

(continuare în pag. 12)

continuată de John Geraets timp de alte 12 numere: *Scurtă descriere a întregii lumi*. Și aceasta era o revistă fotocopiată care circula printre scriitori, cu distribuție prin biblioteci, cu foarte puține exemplare la vânzare și care semăna foarte mult cu spațiul de expoziție al unui artist. Loney, dezamăgit, părăsește Noua Zeelandă, dar Geraets îi continuă opera.

De atunci, foarte puține dovezi vin în sprijinul ideii că s-a schimbat ceva în universități, în literatura scrisă sau în domeniul publicării și care să aibe un efect vizibil asupra stării generale de lucruri. Poate alte reviste, cum ar fi *Poetry New Zealand*, *Takahe* (1989), *JAAM* (1995), *Brief* (1995), toate cu website-uri, să poată reuși o schimbare. Revistele online: *Trout* (1997), *Turbine* (2001) și *Snorkel* (2005), cu apariție anuală sau bi-anuală, par să acopere mai bine nevoia de varietate stilistică și globalizare literară după care tânjim.

* *Datorez calitatea acestui scurt eseu celor trei discuții extrem de stimulative cu Wystan Curnow.*
Tony Green, Auckland, 2009

În românește de **Carmen Racoviță**

Tucă CIMPOERIU

ea știe

Soarele nu iubește veșnic
El știe
Irisul lui cândva
Roșu va deveni
Nu auriu
Apoi alb dispând
Vidul negru.
Jurământ etern nu face
Doar jumătate din „te iubesc”
Ea știe
Nu plânge
Se roagă
Și primește doar
Jumătate din logodna inelului
În semicercul curcubeului
Soarele nu iubește veșnic.

sanctuarul albastru

Iubirea își are
Lăcașul în ochi
Sanctuarul albastru
A ceea ce simt
Pe altarul lui trei entități viețuiesc
Ura, iubirea și tristețea
Fiecare cu lumânarea aprinsă
În ochiul care privește.
O uitătură rece
Săgetează inima în rană,
O alta caldă
Reînflorește o petală
Ofilită de dor,
Tristețea urmărindu-le
Îndeaproape .

Nu închideți ochii
Lăsați-mă să vă privesc
Să știu pentru ce
Respir aerul și de ce
Vă iubesc.

Violeta IONESCU

Colosseum

Este pentru a doua oară când vizitez Colosseumul. O cochilie de melc spartă, înșurubată adânc în inima cu șapte coline. Un con de piramidă cu vârful în centrul pământului și baza rotită prin Alpha Centauri.

Prima oară am crezut doar că-l văd. Era ca o fotografie în sepia. Nu se întrezărea prin el nici cer, nici mare, nici corul sirenelor antice, nici pata de sânge de pe engolpionul de lapis lazuli. Era unul din inelele Arborelui cosmic – e drept, în mărime naturală. Un inel cu ferestre, și-atât.

Abia a doua oară am început să fiu acolo. Și el era acolo. Și mai era și noaptea când Roma ardea... Nu sunt un tip curios și nu am întreat cine a pus focul. M-am așezat pe trepte, am privit și am așteptat să se stingă cumva. Alături, niște găște salvau Capitoliul, sub mine urlau lei (despre hrana cărora nu am aflat dacă sunt).

Se spune că "niciodată" nu este un cuvânt etern. Cetatea este însă eternă, înșurubată adânc, în inima cu șapte coline. În fiecare noapte mai arde puțin, se frig găște, cu care probabil se îndoapă leii. Cei de la paza incendiilor își lipesc afixe pe trup și alungă cu pietre neronienii, în timp ce corul sirenelor antice îi scot tainic pe poarta din dos, pregătindu-le imnul întoarcerii cu torțe.

Firesc, ca să existe, Cetatea trebuie să ardă de tot. Cetatea este și trebuie să rămână eternă.

O apă și-un pământ

Se făcea că eram una cu Pământul. Să fii piatră, să te lași dăltuit... Strat de humus să fii, să te ridici cu iarba, cu grâul la lumină... Strat de lut, amforă să fii, strachină smălțuită, dăruită la Moși... Să te lași dăruit... Să știi că, vale ori deal, ești locul sigur pe care se pune piciorul, creastă ademenită de nori, dincolo de tine să scapere ziua, să te are un popor de furnici și alt popor de furnici să te semene, să te sfințească în veci cu sărutul fiecare neam, să te hrănești prin ei și ei să se hrănească prin tine...

...De șase luni între cer și apă, de șase luni! Unde te întorci, nu vezi decât o linie care taie privirea, când mai sus, când mai jos de retină. Și albastrul acesta care te înecă, și sarea aceasta care-ți mănâncă plămâni, și soarele acesta care-ți topește creierii, și mutrele astea care-și scupă plictiseala... Și nu mai e nici un strop de rom în cambuză, l-au lins pe tot, derbedeii... Și căpitanul acesta, cu sufletul lui cel neadormit, nu se mai duce la culcare odată!

Ne învărtim, de șase luni ne învărtim în jurul cozii Capricornului, ce-om fi căutând, Doamne, de nu mai găsim odată, statuia vreunul Tutancamon rătăcit sau cine știe ce împielită sirenă, că s-a umflat burta vasului de pește și el, neadormitul, tot nu se mai satură!

"Unde ți-e gândul, de te uiți la noi ca prin ciur de făină?"

"Lasă-l, săracu", e la prima lui cursă, i s-o fi făcut dor de acasă, cine știe ce filoxeră îl macină pe dinăuntru!"

"Așa o fi, dar nu-i nimic, îl dăm noi pe brazdă!"

Tresări. Se uită țintă la fețele lor. Brazde adânci le săpau obraji, de parcă un plug îi arase pe dinăuntru pentru semănăturile de toamnă. Oare și ei? De ce nu? "Răurile mele curg subteran, ca și ale lor, după aceleași trasee, de mii de ani respectă aceleași albii. Ce ne-o fi deosebind? Toți suntem "o apă și-un pământ", numai că, după câtă apă este în pământul nostru, unii sunt piatră, alții humus, alții lut..."

În urma vasului, apa se întorcea în apă cu o dără luminoasă.

Dacă e adevărat că toate gândurile celor ce au brăzdat oceanele în lung și-n lat s-au semănat în dără aceasta, poate de aceea lumea adâncurilor este atât de ciudat altfel decât lumea noastră. Dintr-un gând de tandrețe se naște meduza, din altul de patimă coralul...

Și nu ne mai întorcem la oile noastre!...

"Sunt aici și acolo, dar în același timp aici și acolo! Mi se agață lichenii de stânci și vulturi îmi iau crestele în gheare și mi le ridică în nori, iar eu simt miros de alge și putrezesc pe puntea aceasta încinsă, ca o scoică desfăcută la soare... Mie mi se pârguiesc merii și eu stau aici și aștept să se coacă stelele și să-mi cadă în palmă... Uf, ce nerozie! Probabil că pământul nici nu există, m-am născut și am murit pe puntea asta nenorocită și blestemat fie cel ce-i va pronunța vreodată numele!

Un fulger brăzdat cerul și vocea ofițerului de cart tună:

PĂMÂNT!...

Mirel FLORICĂ

Bărbatul care tăia gâștele amurgului

(*Marginalii, scolii și apoftegme*)

Stromata întâia

Problema fundamentală a esteticii, din secolul al XVII-lea până la finele celui de al XIX-lea, rămâne concilierea subiectivării frumosului (care devine, din „în sine”, un „pentru noi”) cu severitatea „criteriilor” (așadar, raportul cu lumea, cu obiectivul). Estetica modernă rămâne, în ciuda demersurilor iconoclaste, profund subiectivistă: ea va fundamenta frumosul pe facultățile noastre, indiferent cum le-am numi, cui i-ar acorda prioritate gânditorii: rațiunea, sentimentul, imaginația. Luc Ferry, în al său eseu *Homo Aestheticus*, scria că geniul clasic nu inventase, ci descoperise, conformându-se unei anumite ordini cosmologice; geniul – în mod inconștient – printr-un har natural putând evoca „ideea cosmologică”. Astăzi, arăta același gânditor, avem „o pluralitate de lumi proprii fiecărui artist”. Astfel că, după dezvrăjirea lumii, de la Schopenhauer și ucenicul-eretic Nietzsche, „nu mai există o artă, ci o diversitate aproape infinită de stiluri individuale”. Arta nu va mai fi considerată instrument de cunoaștere, se va supralicita denotația, până la saturație, sau, după caz, se va cultiva un hermetism (atât de păgubos) demn de cele mai obscure „secte” din Kaballa. O fi limbajul contemporan unul al experiențelor trăite, dar demonismul a trecut în patologic.

Nu putem afla ce este arta decât plecând de la Ființă. Cine întreabă, ființa cu reflecție, gândește cum ar trebui să fie adevărul despre ființă în esența sa. Așadar, întrebăm despre adevăr, ce este acest adevăr, și de ce, uneori, el se petrece ca artă? Într-o lume care s-a rupt de ființarea sa originară găsim, totuși, ființare – chiar pe tot cuprinsul lumii, și nu cumva este posibil ca această ființare să ascundă în sine chiar esența originară a lumii? Să nu uităm că relația dintre om și ființă are un dublu sens: ea merge de la om la ființă și de la ființă la om. Sunt oare simetrice aceste două aspecte? Sunt ele coordonate sau subordonate? Nu-și primește omul toate facultățile sale de la ființă? Ce are el absolut propriu, dacă nu faptul de a-și „aminti” de aceasta? Oare nu se înscriu toate calitățile sale cele

mai înalte dacă nu într-o schemă a *pasivității*, cel puțin într-una a *receptivității radicale*: auzirea, ascultarea, supunerea, răspunsul apropiat, „strângerea meditativă” în vorbire, care nu este altceva decât actul de a purta în limbaj ceea ce *logos*-ul tăcut al ființei a articulat deja? Dacă esența omului este relația cu ființa, atunci nu se reduce această relație la simpla capacitate de a corespunde în mod fidel relației pe care ființa o întreține cu el? Esența umană nu se pierde, dispersându-se, în ființă? Între cele două întrebări: „ce înseamnă a fi?”, „cine este omul?”, balanța nu poate fi egală. Răspunsul celei de-a doua întrebări îl presupune întotdeauna pe cel al primeia. Omul nu este decât spațiul liber pentru prezența ființei. Inegalitate a relației: omul nu se pune el însuși, ci este pus în lume de către ființă; ființa, dimpotrivă, nu este niciodată un produs al omului. Ființa îl produce pe om; omul nu poate produce ființa și nu se poate nici produce pe sine. Omul, să nu uităm, este situat la răscrucea a două mișcări: mișcarea sa proprie, care îl transportă în ființă, și mișcarea prin care ființa preia în sine transcendența umană. La început a fost metafora... Cuvântul care face lumea, întrucât din amorf aduce omul – prin grai – numele lucrurilor. Lumea nu este însumarea ființării inerțiale, ci dinamism, elan creator, Ființa este acel ultim fapt care este în vederea scoaterii din moarte, uitare, durere, angoasă, fie și pentru o clipă, diamantul de viață. Viața slujește utilului, însă doar în măsura în care ustensilul este dizolvat, de la sine, prin voința care proiectează în acel ultim fapt necesitatea adăpostirii – în ființare – față de angoasă, durere, uitare, moarte. Când aducem lumea la viață, către noi, către semen, către Ființă, facem acest lucru dintr-un singur motiv: Teamă!

Lumea este mai mult decât cotidianul acesta. Ea este ansamblul raporturilor în care deciziile esențiale ale unui popor, victoriile, sacrificiile, operele sunt adăugate. Trebuie să reflectăm asupra dimensiunii sacralizatoare a lumii, lumea ca loc al istoricității unei colectivități care nu are semeni în univers, din păcate. Lumea este *Ereignis der Lichting*, eveniment care străluminează, raportul Ființei cu lumea s-a modificat; evenimentul pare independent de Ființare, dar ființarea este „prinsă” de eveniment, în sensul că are „nevoie” de el pentru a se arăta. Accesul omului la lume nu mai este un privilegiu al acestuia: lumea se deschide ea însăși către om, oferindu-i acestuia posibilitatea de a fi în lume. Ființarea nu se reduce la vreun lucru oarecare, un lucru printre celelelalte, ea păstrează privilegiul de a participa în mod esențial la evenimentul străluminării. Iar în străluminare, uitând parcă de angoasele noastre, de Teamă, nu avem decât opera: ceva, însă, ne îndeamnă să rupem vraja, să întrerupem această atracție teribilă spre ceea ce este cu adevărat și, proiectându-ne dintr-o dată în lumea schimbătoare și nesigură a sensurilor (întotdeauna aproximative) să ne facă să vedem forma (deopotrivă atotcuprinzătoare și eliberatoare) a lumii, iar acest ceva este chiar acel „este”, Ființa,

(continuare în pag. 15)

Viața, condiția noastră de oameni, culme a tragediei și fericirii deopotrivă.

„Cel ce tulbură suficiențe proștilor sau a ușuraticilor e considerat mai întâi un neliniștit, apoi devine de nesuportat, și sfârșește prin a fi un criminal ce-și merită moartea”, ne avertiza (acest mare neliniștit) Vladimir SOLOVIOV, în *Drama vieții lui Platon*. Plecat după iubita sa, Sophia, printre nisipurile Egiptului, Soloviov avea să piară fără să fi schimbat în vreun fel omenirea. De drept, să schimbe lucrurile este – consideră și cel mai umil artist - misiunea. „Putem fi noi cei care înnoim existența aceasta” – le lăsase îndemn adevăratul Zarathustra. Cercul infernal ține captiv pe artist: la antici, opera era un microcosmos (există, deci, în afara ei, în macrocosmos, un criteriu obiectiv, substanțial, al Frumosului); la moderni, opera nu capătă semnificație decât prin referire la subiectivitate; la contemporani, opera devine expresie pură, simplă, a individualității, nu oglindă a lumii, ci creare a unei lumi unde putem intra, dar nu și face legi.

(va urma)

Putem gândi oare ceea ce nu este? Non-existentul poate fi obiect al gândirii și, prin aceasta, al cunoașterii? Răul vine din non-existență? Matthaues ab Aquasparta demonstrează în „*Questiones disputate de fide et de cognitione*” că putem avea cunoașterea intelectuală a non-existentului numai în măsura în care obiectul (*obiectum*) gândirii nu este lucrul (*res*) singular, existent sau non-existent, ci esența (quidditatea), aceasta nefiind nici existentă, nici non-existentă. Astfel, Matthaues ab Aquasparta va demonstra acestea în doi timpi: cel al sumei distincțiilor consacrat noțiunilor de existent și non-existent, și cel consacrat actului de cunoaștere.

Nu ne interesează ce semnificație au cuvintele, numele, ci trebuie să aflăm dacă domniile-lor, cuvintele, semnifică același lucru atunci când lucrurile pe care le desemnează există, și atunci când ele nu există; trebuie să aflăm dacă numele sunt „impuse” (date) lucrurilor singulare sau conceptelor mentale. Matthaues ab Aquasparta va distinge între două sensuri ale lui „ceea ce nu este”:

1) ceea ce nu există în nici un fel, nici în sine, nici din cauza sa, nici în potență, nici act, ceea ce n-a existat și nu va exista niciodată și a cărei existență însăși nu este posibilă;

2) ceea ce nu există sub un anumit raport, de exemplu ceea ce nu există în act, dar există în potență sau în ceea ce nu este în sine, dar este în cauza sa eficientă sau în exemplarul său.

În primul sens, ceea ce nu există nu poate fi în nici un fel obiect al gândirii: inteligibilul prim, inteligibilul fundamental, necesar oricărei inteliecții, ca o condiție de posibilitate a inteliecției în general, „primul lucru care se oferă gândirii”, primul pe care gândirea este capabilă să-l conceapă este „ceea ce este”, adică ființarea. Neantul în sine și prin sine nu este inteligibil. Ceea ce nu există în nici un fel nu este nici inteligibil. Doar în al doilea sens, ceea ce nu este poate fi obiect al gândirii și inteligibil.

desen de Victor Cilincă

Nicoleta ONOFREI

Lectura între paranteze

De ce-o citi lumea? De ce iei prima carte din raft? Din plictis, poate, sau din cauza faptului că ți se vorbește în fiecare zi de cultură și tu nu trebuie să mori idiot. Din curiozitate – că ele stau acolo prăfuite și la un moment dat îți cad ochii în direcția de unde vine acel aer de vechi, înecăcios. Dacă te-a prins prima carte, după aia mai încerci și o a doua, ca la alcool, ca la țigări, ca la drog...

Numai că la un moment dat nu îți ajunge să citești din plictis, curiozitate, dorințe elitiste sau fuga de prostie. După, ai vrei o carte în care să – ți regăsești monștrii, să ți-i descrie, să-i cunoști și să te cunoști, să fiți doi, trei, mai mulți cu același gen de coșmaruri. Te doare undeva de funcția cathartica a unei cărți dacă ea nu îți vorbește puțin despre tine. Catharsisul nu se împlinește decât dacă atinge o parte al eu lui tău. El nu există decât dacă se întalnește cu mine care am simțit și am bănuit ce spune scriitorul.

A savura o carte înseamnă să treci peste colapsurile ființei tale, să fii setat pe pauză. Din interiorul unui vulcan activ nu poți savura vulcanul. Vulcanul liniștit e frumos, poate fi savurat și tu ai timp să-l savurezi. Nu poți trăi o carte decât reactiv. În timpul căderii nu poți citi despre cădere și nici măcar despre ridicare. Demonical sau angelical sunt prea încărcăți de ei înșiși pentru a avea loc de altceva. Numai burghezul citește. Acea ființă care nu e nici una, nici alta. E doar ceva căldicel.

(continuare în pag. 26)

desen de Victor Cilincă

Aurica RĂU

VREMEA LUPILOR

Vara s-a dus. O toamnă scurtă și ploioasă a urmat-o. Constantin Răchieru nu a avut tihnă până nu și-a văzut recolta în ogradă. A urcat-o apoi în podul casei. Era mulțumit. Un singur lucru îl mai îngrijora și îi alunga somnul noaptea: iarna era aproape iar pătulul cu lemne era aproape gol. "De n-ar ninge, gândi el, mâine noapte m-oi duce după un căruț de lemne."

Cu acest gând se mai liniști. Dar nu reuși să adoarmă. Din nou ziua aceea îi stăruia în minte.

Pământul a fiert ca într-un cazan uriaș, acoperit. Soarele abia a apus. Focul din cer s-a stins. Dar aerul și colbul de pe uliță mai dogoreau încă. Istovit și îngândurat, Constantin se întorcea din țarină. Își purta pe umăr sapa, în coada căreia stătea atârnată trăistuța cu blidul gol. Ochii lui, ca două picături de cer senin, luminau obrazul supt, dogorit de soare. "Ai ochi frumoși, Constantine! Ochi de pustnic!" îi spusese într-o seară, demult, Ioana. "Ochi de pustnic? Părintele sihastru de la Sihla ce ochi albaștri și frumoși avea!" gândi Constantin. Căldura, pământul tare ca piatra, gândul la Ioana care zăcea bolnavă acasă, grija pentru cei cinci copii ai lor, i-au stors toate puterile. Noroc de firicelul de apă ce curgea din buza râpei pe pământul lui, că i-a mai răcorit sufletul. Crăpăturile din talpă îl mai dureau încă, cele din palmă la fel. Toată ziua aceea se rugase: "Doamne, mântuie pământul ăsta cu o bură de ploaie!"

Abia în drum spre casă, când privi spre cer, văzu că Dumnezeu îi dădea primul semn că i-a auzit ruga. Câțiva nori răzleți ațineau calea stelelor să nu răsară. "Dă, Doamne!" mai zise cu glas tare și cu evlavie își făcu cruce.

De după dealul întunecat apărură turla bisericii. Un dangăt de clopot tânguitor răni liniștea serii. Durerea toată se adună în el: "Ioana!" Grăbi pasul. În dreptul bisericii se opri și se rugă. "Îți mulțumesc, Doamne, pentru ajutorul dat nouă azi și dintotdeauna! Ajută-ne să trecem peste toate încercările tale, cu credință!". Se aplecă și sărută crucea de lemn. Pe chip i se așternu împăcarea. Porni din nou către casă.

De după porți îl lătrau câinii. Luminile din ferestre erau stinse. Deschise poarta de la drum și păși pe aleea ce se stinge în porțița casei. Numai la fereastra odăii de la vale se vedea o luminiță. "O fi lampa, o fi lumânarea?" se întrebă. Porțița de la curte scârțâi și îl făcu să tresară: "Parcă plânge Iliuță!" Din pridvor coborî o fetiță care alergă spre el.

- Tătuță, tătuță, mămuca bătrână a zis că... mămuca noastră o să moară! spuse ea nevinovată.

- Marie, parcă plânge Iliuță, îi zise el ocolind un răspuns pe care fetița îl aștepta. I-o fi foame!

- Nu plânge, tătuță. Iliuță doarme. I-am dat să mănânce, l-am înfășat, l-am legănat, iar acum doarme, mai spuse copila.

- Mergi, dar, de te culcă și tu, Marie!

- Dar mămuca?

- Du-te, Marie!

Fetița urcă în pridvor. La casă ușa era larg deschisă.

- Măriuță, se auzi un glas stins din odaie. A venit tat-tu?

- Da, a venit, mămuță!

- Și nu intră în casă?

- Mai umblă prin ogradă. Vrea să vadă de-s toate la locul lor.

Constantin se învârti de colo-colo prin curte. Își cuprinse fruntea în palme și frământă ograda ca un besmetic. "Doamne, nu mă lăsa, ajută-mă!" se rugă. Într-un târziu se îndreptă spre scările pridvorului.

- Constantine, tu ești? abia se auzi din odaie.

- Eu, Ioană, răspunse el iar glasul îi răsună aproape firesc, liniștit.

- Vino în casă, Constantine, îl rugă Ioana.

- Vin, îndată, că asta nu-i noapte de dormit în pridvor. E prea cald. În casă e mai răcoare, cred.

Constantin păși pragul odăii. Simți mirosul de busuioc și tămâie. Pe patul de scânduri Ioana zăcea învelită cu un țolinc. Era slabă, abia de ghiceai o formă de om sub așternut. Într-un cui din perete, deasupra patului, atârna o candelă aprinsă. Pe masa de lângă pat se afla o lumânare, un pahar de ulei, o ulcică cu apă și un mănunchi de busuioc. Lampa din fereastră pălpâia. Lumina candelii, palidă, gălbuie, stătea gata să se stingă. Constantin turnă cu grijă câteva picături de ulei.

- Ioană, începu el vorba. Frumoși păpușoi ne-a dat Dumnezeu anul ăsta, la Brustura, pe pământul de la măta! Frumoși tare, Ioană! La prașila a doua ai să mergi și tu și ai să vezi!

Ioana tăcea. Ochii ei căprui zemuiau. Constantin mai zise:

- Măine e sâmbătă. Se mântuie postul Sfântului Petru. Om merge la biserică amândoi și ne-om spovedi, și ne-om împărtăși.

- Eu n-am să merg, Constantine! Ai să te duci singur, șopti ea.

- Ori îți-a adus mămuca lapte și te-ai înfruptat, femeie?

- Nici vorbă! Dar a venit astăzi părintele Istrate acasă și m-a spovedit, și m-a împărtășit, și mi-a făcut și sfintele masle..., spuse ea cu glas din ce în ce mai stins.

Constantin se îndreptă spre fereastră. Privi afară. Norii par să fi biruit. Un bici de foc plesni deodată bolta cerului. Văzduhul urlă de durere. Ochii i se umplură de lacrimi. Ruga i-a fost ascultată. Făcu lampa mai mică. Se întoarse către Ioana. Ochii albaștri îi străluceau aproape dumnezeiește.

- Ai ochi frumoși, Constantine! Ochi de pustnic! mai zise Ioana.

- De pustnic..., îngână Constantin.

(continuare în pag. 17)

Gândul de la loana nu-l părăsi decât după miezul nopții când îl cuprinsese somnul. Curând, însă, o lumină albă, curată, se așternu în odaie. Constantin o simți din somn. A deschis ochii încet, prevăzător. Părea lumina zilei, dar prea albă, prea curată. "A nins!" se dumiri el când se ridică din așternut și privi pe fereastră. "A nins, loană, a nins! Parcă ar fi dimineața nunții noastre. M-aș duce din nou să gătesc calul, să-i pun la gât clopoței, să-i leg canafi roși de lână la urechi, să-i așez pe spinare lăicerul... Și la sanie aș atârna clopoței și aș găti-o cu cel mai frumos lăicer de la mămuca, țesut anume pentru nunta mea... Și aș îmbrăca îndată cămașa de mire, ițarii, sumanul cel nou, căciula brumărie, opincile din piele de porc... Și așa gătit, aș aștepta în pridvor, cu toți ai mei, venirea flăcăilor din sat. Iar când or veni flăcăii, cu Ghiță Șelaru - scripcarul în frunte, cu Marin al Bordeicii - toboșarul, ce sârbă om încinge în curte la noi. Și plosca de rachiu ar zbură din mână în mână, și obrajii flăcăilor ar lua foc, și-n sârbă am sălta ca urșii pe jăratec. Și ne-am opri abia când struna lui Ghiță s-ar rupe..."

Un zgomot ciudat îi întrerupse visarea. "Parcă ar fi țâșnit măța din pat, tresări Constantin. Dar am închis-o aseară în pod..." Când își luă ochii de la fereastră să-i arunce în odaie, simți o durere cuibărită în ei. Obrazul îi era umed. Se liniști abia când desluși după ușa întredeschisă chipul micuț și zgribulit al Mariei.

- Marie, de ce ești trează la ora asta?
- E frig în odaie, tătucă. M-am sculat să fac focul.
- Da, a venit iarna, Marie și-i frig în odaie!

Își șterse cu mâneca lacrima din obraz, se îmbrăcă și ieși în pridvor. Satul întreg părea ca un bătrân uriaș, îngenuchiat. Casele, copacii, dealurile, văile, dormeau toate sub barba lui albă, imensă. Constantin coborî treptele pridvorului. Picioarele i se îmfundară în omătul moale, pufos. Făcu câțiva pași, apoi se întoarse și își privi urmele. Erau adânci, clare, curate. "Ce nebun s-ar duce la furat de lemne pe o vreme ca asta? E ca și cum ți-ai lega singur mâinile la spate și te-ai duce la cârmuire să te închidă. Va trebui să mai aștept."

Se îndreptă spre șură și dădu cu ochii de pătulul aproape gol. Nu-i ajungeau lemnele până dimineață. "Dar dacă ar mai ninge ca acum urmele mi s-ar acoperi și Ghiță a lui Țărlic n-o avea cum să mă descopere."

Reveni în pridvor. Ograda, grădina, ulița îngustă și lunca cu arini, doar ele îl despărteau de pădure. "Trebuie să-mi pregătesc sania. Într-un ceas m-oi duce după lemne" se hotărî el. Apoi se îndreptă din nou spre șură, să-și pregătească, la adapost, sania. I-a curățat tălpile, le-a dat cu ceară ca să alunecă mai ușor, i-a bătut patru țepușe la colțuri să poată încărca mai multe lemne, a pus în ea toporul, barda, felinarul și o bucată de funie groasă. A apucat apoi mânerul oiștei și a plecat, după lemne, în pădure.

Ograda, grădina, ulița și lunca cu arini au rămas departe. Constantin se afundă tot mai adânc în pădure. Locurile îi erau cunoscute. Fiecare deal, fiecare vale, fiecare copac. Mai jos de poiană, pe vale, știa câțiva copaci uscați, nedoborâți încă. Găsi un culoar prin care putea să coboare pe sanie. Stejarii bătrâni și umbrele pe zăpadă zburau pe lângă el ca într-un vis din copilărie.

Ajuns în vale, aprinse felinarul și îl atârna de o creangă. Acum putea începe. Toporul proaspăt ascuțit mușcă adânc din tulpina copacului bolnav. Mai lovi o dată, și încă o dată, până când, după o ultimă suflare și un scârțâit prelung, copacul se prăbuși la pământ. Toate mădularele lui uscate trosniră. Ultima suflare, eliberată din trupul lui de muribund, stinse felinarul.

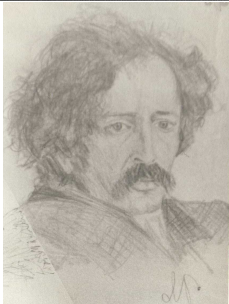
Constantin simți cum sudoarea îi îngheță de-a lungul spinării. Zgomotul fusese prea puternic. Privi îngrozit în jur. Umbrele stejarilor luaseră forme ciudate. De sus, din deal, doi ochi mici, ca două scânteie, luminau, înroșind, zăpada. Parcă cineva nevăzut vântura două felinare iar lumina lor se strecura printr-o sticlă roșie ca sângele. Bâjbâi pe întuneric locul. În vale, zăpada părea ca de smoolă. Doar două felinare mici, roșii, îi jucau în fața ochilor. Se împiedică de copacul abia doborât și căzu. Se ridică cu greutate, pipăindu-și brațele, umerii, picioarele. Doar spatele îl durea un pic. "Felinarul, trebuie să aprind felinarul!" - își zise și cercetă din nou cu privirea culmea dealului. Nu-i venea să creadă, dealul cobora parcă spre el, cu două scânteie în frunte. Căută ceva prin buzunare. "Trebuie să aprind o lumină! Cât de mică! O lumină! O lumină!" își repeta mereu.

Cu mâini tremurânde încercă să scape prima scânteie. Nu reuși. Reluă grăbit. Iar și iar. Nici o scânteie. "Ajută-mă, Doamne!" - se rugă. Făcu câțiva pași înapoi, cu ochii țintuiți în vârful dealului. Dealul cobora. Cobora, cu scânteie cu tot. Căută cu mâinile în jur. Atinse ceva țepăn și ascuțit. Era o țepușă de la sanie. Înconjură sania și o cotrobăi. Barda era acolo. "M-oi apăra cu barda - își zise, apucând-o de coadă. Dar nădejdea e în tine, Doamne!"

Acum distinge clar. Ochi sticloși, de fiară flămândă, colți albi, ascuțiți, gata să sfâșie, limbi roșii, scaldate-n salivă, alunecau prin zăpadă, la vale. Nu dealul venea spre el! Veneau lupii!

Captura – desen de Monina Harhas

George TUDOSESCU

Adevăr în extindere

“Malul de pe care se lansează săgeata de foc în patria nopții” este, după Lucian Blaga, **terenul tangibil**, adică forța decantată a experienței noastre; acea forță latentă, ori pusă “în mișcare” de însuși mobilul creației. Aventura lansării în câmpul necunoscut... e pură aspirație metafizică, desigur, generată de neliniștea căutărilor cine știe căror praguri, limite, puncte etc. care “ne opresc”, ne fascinează, ne absorb sau ne epuizează, la capătul a ceea ce ne reprezentăm a fi iluminarea! Iluminarea cui? - întrebare retorică. Oricât am ști, în planul imaginației pentru o fecundă, maximă producție culturală, nu se poate altfel lucra decât pe un teren – posibil și probabil în egală măsură - “minat” de sensul cuvintelor, de sensul vizat, ori de sensul pierdut! În timp ce valabilitatea experiențelor științifice este din contra - garantată; valabilitatea “experienței de viață” la limita înțelegerii sensului - suport al **întrebării totale** - pare că se ascunde în **ceva, undeva**, fără a putea percepe exact, acel impuls, acea inspirație creatoare: **grăunțele viu**, căruia îi datorăm “îndrăzneala” sfâșierii inchiștinții și “conceperea la zi” a unui sistem, a unui modus vivendi străveziu totuși; **transfigurare** ce poate fi materializată (un fel de a spune) nemijlocit în imagini pregnante, în evidente neașteptate..., care devin **bunuri** în cele din urmă generale, inclusiv cele culturale.

Oscilăm, prin urmare, și nu-i deloc greu de presupus, între **terenul tangibil** și “patria nopții”, între realitate și real, între palpabil și imaterial, între existență și existent, sau între a avea și a găsi. Dar nu între realitate și irealitate, între a fi și a nu fi. **Terenul tangibil** se poate gândi ca o prelungire la nesfârșit în “patria nopții”, urmând “săgeata de foc” pe care am lansat-o; căutând să extindem, prin împingerea limitelor, sfera desfășurării viului, chiar dacă asta ar însemna numai “*existență tragică*”. Este clar, căreia nu ne putem sustrage. A oscila nu înseamnă a ne contrazice, ci a pendula, a recunoaște, a prospecta, a căuta cu toată convingerea.

Totuși, se poate face distincție între terenul pe care ne aflăm și terenul, în sens poetic, mai vast al lumii din care ne inspirăm; dar nu vom trage niciodată o frontieră despărțitoare undeva, ceea ce ar însemna să ne frângem propria existență, ori să secționăm întregul în două inegale procente. Aici nu ne aflăm la hotarul dintre viață și moarte, dintre existența fizică și dispariție.

Adevărurile metafizice se deosebesc pur și simplu de cele științifice și oricât de transgresați – mișcați din locul nostru – vom fi de un val sau de altul, ele nu se juxtapun; deși, atât unele cât și celelalte nu știm cât de mult, cât de departe merg, nu știm dacă sunt paralele (intangibile). De parcă am vorbi de suflet și de trup... Câtă măreție, înălțare, frumusețe în sufletul greu de văzut al unei ființe spirituale, însurată și câtă eternitate nu o învăluie! dar câtă splendoare, toată emanată într-o privire, într-o clipă: “*asta-i totul!*”, în impactul cu un corp de parametri săi totali și cât de efemer se destramă!...

Adevărurile poetice tind, au dezmarginire; descoperite și redescoperite în alte nuanțe, cu alte inflexiuni sau reflexe, au viață.

Din moment ce “*adevărurile*” - cele două genuri de **adevăr** - se detașează prin substanța lor intrinsecă: una perisabilă (nu zadarnică însă), cealaltă eternă (nu imuabilă însă), teoretic, se poate opta la care adevăr aderăm.

Viziunea fiecăruia este o problemă de fond, cum greu ne putem imagina cât de complexă. “*Spiritele*” pragmatice rareori - ca din întâmplare - își pot arunca o privire peste înălțimea lor (aici, exemplul marilor descoperiri în fizică, chimie, matematici cer o revanșă), în timp ce aspirațiile metafizice cer “*adânci sau înalte atitudini spirituale, elanul sângelui, dedesupturi temperamentale, necesități imanente momentului istoric,...* și nu în mică măsură *magia cuvântului și efectele supreme ale graiului...*” Desprindem cu discernere că a opta nu e o simplă chestiune de opțiune. Optăm în mod organic, cu toată ființa. Și nu depinde de noi, de nimeni și de nimic. Există sau nu acel apetit pentru **deschidere** și asta să fie tot. Și - paradoxal - uneori, nici gradul de cultură nu este condiție obligatorie. Ca și când un mentor astral fecundează “*un spirit adormit*”, care poate deveni apt unor disponibilități - celor mai originale idei viabile, nu pe de-a întregul “adevărate”!

Căci a visa, complet treaz, dar fără să vrei, poate-nsemna și a uita în ceva urma ce-o cauți, neidentificată în termeni la îndemână. Dovadă că spiritul nu este umbră a unei voințe luciferice.

desen de Victor Cilincă

Victor CILINCĂ

Vrăjitorul

Tânărului viteaz i se întâmplau, după ce adormea, tot felul de lucruri, care i se păreau în acel moment firești. Merlin, care îl însoțea la vânătoare, îl întrebă într-o zi dacă și el visează peste noapte.

- Nu-ți înțeleg întrebarea, se prea înroși Arthur. Dacă vrei să spui că îndeplinesc noaptea ceva rușinos, ai să faci îndată cunoștință cu sabia mea! - se supără el.

Bătrânul vrăjitor oftă: ce însemnează în fapt să visezi? Ca mai toți vrăjitorii și ca majoritatea oamenilor, Merlin nu avea prea multă învățătură și nu putea deci a povesti atât de limpede încât să fie înțeles și crezut. Cum putea dară el, un biet vraci fără știința buchelor, să-i explice tânărului că visează, că pe Pământ toți oamenii pățesc asta noapte de noapte și că nimeni nu se înfricoșează, nu se sperie și nu se rușinează pentru atâta lucru?

În noaptea aceea însă, Merlin îi apărură băiatului de sub ploape, înainte ca grațioasele fecioare despletite să-l îmbie iarăși, ca de obicei după ce genele îi cădeau de osteneală, să alerge împreună prin iarba udă de rouă.

- Vezi, acu' visezi, îl desluși bătrânul.

Furia – desen de Monica Harhas

Țăranul și iarba

Un țăran, pre nume Ion... sau Gheorghe, sau Stan, Vlad... cum naiba l-o fi chemat, semănase într-o primăvară mult grâu pe ogorul lui. Numai ce trece într-o zi boierul aceluia loc și întreabă din filotimie:

- Ce-ai pus aci mă loane? - sau Stan, Vlad sau Gheorghe, cum naiba l-o fi chemat pe acel țăran...

- Săru-mâna, cocoane, răspunse cuviincios omul, cu cușma strânsă frumos în mână, iaca grâu am pus.

- Atunci să-ți fie de bine, zise boierul plecând în ale lui.

Apoi vremea se încălzi, cerul se limpezi, câmpul se înveseli de flori și de verdele dinților de lapte ai grâului. Grâul crescua apoi și se făcu mărișor; dar nici iarba nu stătu cu mâinile-n sân: știr, neghină, traistaciobanului, mătură, codița-șoricelului sau cum naiba s-or mai fi chemat... Și, mai apoi, pe la începutul lui Cireșar, ploaie multă fu, iară buruienile cresc minunat de bine la așa ploi...

După o vreme, numai ce trece iar boierul:

- Ce ziceai c-ai semănat aci, bre, loane (sau Vlad, Gheorghe sau Stan, cum naiba l-o fi chemat pe acel țăran)?

- Păăăi, grâu am cam pus, măria-ta, zise iar țăranul, gândindu-se bine.

- A cam crescut buruiana, băgă de seamă boierul înainte de a pleca într-ale lui. Că ce-i păsa lui?

După o vreme, cam prin luna lui Cuptor, se făcuse iarba vârtoasă iar grâul rămăsese bolând și pitic, tânjitor și fără vlagă - cam cât vrabia de înalt; da' o vrabie din cele abia ieșite din oul mă-siii! Îi era și milă umbrei să cadă pe lujerele cele subțiri...

Acu', ori țăranul era gospodar prost și nu știuse socoteala trebilor, ori fusese leneș, de nu plivise la timp, ori erau griji mai mari în bordeiul lui decât pe arătură... Ori ploile fuseseră prea dese, ori iarba prea voinică în acel an și subsese vлага bucatelor, ori deochiase careva locul... Cine să mai știe?

Și iată că-mi trece iară boierul după o vreme și, așa cum îi era obiceiul, n-are ce face și-l întreabă:

- Păi ce-ai pus, bre române, în brazdă?

- Ce să pui?, se chitește Ion sau Stan, sau Gheorghe - cum naiba l-o fi chemat. Ce să pui?, zise el mai scărpinându-se înțălept în barbă și gândindu-se mai bine. Iaca, iarbă, iarbă am semănat anu' ista, boierule, o frumusețe dă iarbă!

- Da' cu grâul ăla ce faci?, mai vru să afle boierul, care văzuse ici-colo și câte un spic de grâu, rar ca fântânile. Că văd, ți-a ieșit și niscai grâu pe arie...

- Nicio grijă, boierule, răspunse țănoș țăranul. La grâu' ista îi vin io mintenaș dă hac! - zise Ion, Gheorghe, Vlad sau Vasile. Sau cum dracu' l-o fi chemat.

Iris NAUM

Free Magnolia

în penumbra roz lăptoasă
 pântecul digeră fără trufie
 inima Celui ucis
 limpezită-i speranța prin temeri
 și germeii cresc lăcrimând
 pe arborii deșirați în eter
 libertatea-i petala-nsângerată
nights in white satin,
 nimic nu mai e ce-a fost ieri.

Dans

am pășit neașteptat de sfios
 în ringul gol al inimii sale
 cercurile concentrice
 îmi încununează tâmpla
 cu dulci și amețitori flori
 de atunci nu mă mai pot opri din dans
 deși călcâiul mi-i străpuns mereu de săbii
 iar limba sa însângerată
 însămânțează neasemuite poeme
 în pulberea bătăliei
 îngenuncheat de timp
El toreador halucinogeno
 ne visează-n roata sorții.

By-pass

aș țâșni din capul Tău precum
 neînfricată fecioară Minerva
 dacă n-aș ști că pleoapele Tale
 au mai sângerat odată
 nu-mi rămâne decât Inima
 tunelul în doi timpi
 lumină – întuneric
 întuneric – lumină
 și, iată!
 El mă așteptă cu rodul călătoriei
 trebuie doar să mai păstrez
 încă puțin cadența.

Alter Ego

nimic nu mă leagă de acest pământ
 nimic nu mă leagă în afară de tine
 doar El ar putea să mă trimită-n cuvânt
 și cu toate acestea El nu e mai presus
 decât tine.
 cine ești ?
 tu nu ești eu și nici pe departe mai presus
 decât mine.
 cine sunt eu?
 sunt Cea care sunt când Mă apropii spre Sine
 sunt Cea care nu pot să fiu decât odată cu Tine.

Tangoul figurilor de ceară

nu mă-ntreba de ce
 mi-am ales o cameră
 cu toate ușile închise
 nu-ți cer decât vălul
 oglindit al privirii
 și la dreapta
 un scaun de jad

ascunsă-n faldurile lumii
 mușcă durerea din
 osul calcinat al speranței
 cheia-i coclită
 în intervalul dintre șine

nu pierde tramvaiul
 hodorogit dansând
 tangoul figurilor de ceară
 e clipa selenară
 și zgura se macină-n sine
 pentru a plăsmui timpul
 și oxigenul resurecției

Iris

găuri-luminițe-puncte scrutătoare
 pipăiri-adulmecări-amușinări ticăite
 susur-șuier-sentimente foșnitoare
 boabe-fărâme-firimitudini flămânde

fanta-mijloc de clepsidra

straturi-pături-greble germinatoare
 boluri-cojițe-alveole zglobii
 peri-artere-tije cu umbrele
 coc-coroană-colorări târzii

gata-totul e mov

Georgiana STAN

Infinit scaldat în ceață

Personaje: Pop Cârcior
Necunoscut 1
Necunoscut 2

(Șuieră trenul. Pe peron oameni cu bagaje gen în desenele animate. Trenul garează. Oamenii urcă)

Pop Cârcior: Ziua bună! Pot să-mi așez bagajele aici?

Necunoscut: Da, desigur.

P.C.: Pot să-mi aprind o țigară?

N: Puteți, dar nu aveți voie. Știți, scrie aici, pe ușă, că fumatul este interzis.

P.C.: Și ce dacă? Eu pot. Oricum dacă e ceva spun că nu știu să citesc în română, bag o engleză bălbăită și se iartă.

N: Dar...

P.C.: Dar, niciun dar. Cine ți-a cerut ție vreo părere? *(Își aprinde țigara)*

N: Cum spuneți dumneavoastră...

P.C.: Și până unde mergeți?

N: Până la mare.

P.C.: Da, dom'le la mare, da' unde?

N: La Mamaia.

P.C.: Și eu la tataia! *(râde exagerat de mult, se lovește cu capul de ușă, râde din nou)*. Dacă tot insistați, eu mă duc tot acolo. Ce ar fi să mergem împreună?

N: Din păcate nu pot. După ce cobor din tren mă întâlnesc cu soția și mergem împreună.

P.C.: Dar ce credeți că mi-e frică de soția dumneavoastră? Nu-i nicio problemă. Voi merge cu voi.

N: Eu credeam că merg doar cu soția mea.

P.C.: Acum veți merge cu mine. Și ca să nu ne plictisim vă voi povesti ce mi s-a întâmplat azi... O, Doamne, vă vine să credeți?

N: Vai, ce vi s-a întâmplat? *(fatală întrebare)*

P.C.: Azi-dimineață, îmi beam ca de obicei cafeaua. Fierbinte, cu spumă și cu patru linguri de zahăr.

N: Ca să vă îndulcească... *(încet)*

P.C.: Ce? Așa vă place și dvs? Da, știu, cui nu i-ar place?

N: Plăcea...

P.C.: Ce? Vă place? Da, și mie mi-ar place, da, desigur, cui nu?

N: Vorbim despre cafea? Că nu mai înțeleg nimic.

P.C.: Bre, eu îmi beam cafeaua, nu mă deranjați!

N: Nu, dar ce legătură are cu această călătorie?

P.C.: Îți povesteam o parte din viața mea. Azi-dimineață, îmi beam ca de obicei cafeaua. Fierbinte, cu spumă și cu patru linguri de zahăr.

N: Da, știu, vă beați cafeaua. Și?

P.C.: Și să vezi ce mi s-a întâmplat. Vine soția la mine și îmi spune că pleacă la serviciu. Să duc gunoiul, să mătur, să șterg praful, să duc copiii la școală, să spăl mașina...

N: Și tot ce ți-a mai zis. Dar ce legătură are?

P.C.: O, vă vine să credeți? Femeia mea e frumoasă.

N: Vă cred...

P.C.: Să vă spun. Femeia mea are așa la 50 de ani, tinerică, în floarea vârstei. Copii n-avem că nu se poate în zilele noastre. Nu știu să schimb scutece că nu am învățat în gimnaziu. Nu există ghiduri pe gratis de crescut copii. Așa că nu fac, dom'le, nu fac.

N: Bine, bine, nu faceți. Dar ce legătură are?

P.C.: Are, are. Femeia mea e frumoasă foc. La soare te poți uita, dar la dansa ba! *(râde)*

N: Cred și eu. *(râde)*

P.C.: De ce râzi, bă? Că e femeia mea. Frumoasă femeie. Azi-dimineață când îmi beam ca de obicei cafeaua, mi-a spus...

N: Că se duce la serviciu.

P.C.: Da' de unde știați?

N: Mi-ați spus...

P.C.: Lucrează la salubritate. Frumoasă muncă. Mai ales ea, e mereu ocupată de igienă. Îmi spune mereu să fac curățenie, să spăl vase. Harnică femeie...

N: Harnică...

P.C.: Harnică și frumoasă. Azi-dimineață când îmi beam ca de obicei cafeaua, mi-a spus că se duce la serviciu.

N: *(tace)*

P.C.: Era îmbrăcată ca un curcubeu. Frumoasă femeie. Frumoasă. În picioare pantofi roșii cu toc cui. Frumos îi ședea. Era înaltă, trecea de 1,40. Colanți verzi, fusta mini de piele neagră, bluză cu decolteu și scilpici albastru, o geacă galbenă. Brățări, inele, mărgelile, broșe, insigne. Părul îl avea prins în două codițe în susul capului. Părul e vopsit în violet. Frumoasă femeie...

N: Soția dumneavoastră, frumoasă femeie. *(pare să-și imagineze un portret, zâmbeste)*

P.C.: Frumoasă și aranjată. Buzele le avea vopsite în roz, obrajii în roșu, fața în galben. Dar ochii... rimelul în vreo 6 straturi, fard negru, cumpărate de la second-handul de alături. Știți, avem un magazin cu produse noi-nouțe chiar lângă noi. Foarte frumoasă femeie.

(continuare în pag. 28)

Radu Vartolomei

Fănel

Razele începeau să pătrundă în curtea unde bărbatul între două vârste își avea atelierul de pe străduța secundară a cartierului de vest.

Era ciudată dimineața aceea, pășea domoală, nu se grăbea către nicăieri așa cum se grăbesc alte dimineți însorite, dar nici somnoroasă ca începutul unei zile înnourate nu era.

Părea pur și simplu să aștepte ca Fane, vulcanizatorul, să-și înceapă ziua și să stea să o privească savurându-și țigara în intersecția cu semafoare desperecheate.

El și-a scos pneurile, le-a așezat cu grijă pe trotuar. Trebuiau să fie una cu etichetă verde, una cu etichetă roșie, așezate în așa fel încât semaforul rămas după ce un bolid prea puternic condus de un domn cu ceafa lată și portofelul prea umflat a doborât perechea sa să nu se simtă singur.

„Ciudate mai sunt și semafoarele astea dom'le! Adică dacă le lași așa solteroane merg ce merg apoi încep să se ardă, prima dată lumina verde, apoi se blochează pe roșu, apoi se opresc de tot... Or fi având și ele sentimente”. Și-a zis bărbatul vorbind în gând, ca nu cumva vreun trecător să-l creadă și nebun.

Toți îl credeau prost pe Fane. Cândva a avut vulcanizarea lui, a cumpărat-o de la fostul lui șef în 10 minute și pentru o mână de mărunți, dar s-a judecat 10 ani pentru că nu i-a trecut prin cap să-și facă acte. Acum muncea la patron, adică spațiul era al lui, utilajele de asemenea, dar el își vedea de schimbatul roților și reparatul penelor, iar durerea de cap o lăsa în seama patronului său care nu se grăbea niciodată dimineața la muncă.

- Matala ești Fănel? îl întrebă un domn cu lanț gros de aur ce conducea o mașină nemțească a cărei stemă amintea de palele unui avion din vremuri străvechi.

- Eu îs! Ce s-a întâmplat? i-a răspuns întinzându-și țănoș gâtul ca să mai scurteze din diferența considerabilă de înălțime.

- Am auzit că la matala găesc niște jenți meserie cu tot cu gume pentru jucăria asta. Așa?

Fane i-a spus prețul, lanțurile groase și portofelul gros nu îl mai impresionau de mult, știa că matala va strâmba din nas, că va încerca să se târguiască apoi va pleca în căutarea unui alt chilipir.

A avut dreptate, putea să își savureze liniștit țigara și să privească dimineața ce refuza să se grăbească. Cine știe. Poate că dimineața asta se întindea de la intersecția cu semafoare desperecheate până în Germania, în orașul medieval unde lucra și fiica lui ca ospătăriță la o cafenea din piața cu ceas. Poate stătea la o cafeluță așteptând, fiind conștientă că s-a grăbit puțin peste fusul orar, iar acum trebuia să aștepte să îi vină timpul acolo.

- Mă scuzi, meștere! Te deranjez? L-a întrebat un bătrân îmbrăcat foarte la modă cu doar câteva decenii în urmă.

- Nu, nu! Spuneți, domnu'!

- Am și eu o problemă cu nemțoaica mea, cred că a făcut o pană că deodată am simțit-o cum s-a dus pe o parte. Vreți să vă uitați?

- Da, da' unde-i?

Bătrânul zâmbi, indicându-i cutiuța motorizată ce reușise să blocheze toată circulația din intersecție.

- Ar fi bine să mă ajutați să o împing, că la vârsta mea... înțelegi matala.

Mașina era grea, mult prea grea pentru o caroserie de carton, dar cu câteva vorbe de dulce a reușit să o împingă în atelier.

Roțile păreau mult prea noi pentru o mașină atât de veche, parcă nici nu rulasera până atunci pe șosea.

- Da' bine o mai țineți, dom'le!

- Normal! Nemțoaicele astea așa sunt, nu ai grijă de ele că te lasă la nevoie...

- Așa sunt nemțoaicele...

Pana a fost ușor de făcut, chiar dacă bătrânul i-a suflat mereu în ceafă.

- Gata, domnu!

- I-a spune, meștere, cât face?

- Păi cât să facă... șefu' nu-i aici... așa că dă și matala cât te lasă inima.

Cu un zâmbet larg care dezvelea aproape în întregime proteza, bătrânul i-a intins o mână de mărunți în monedă străină și apoi s-a urcat în mașină.

- Țștia pentru ce sunt?

- Pentru o cafea, o să ai nevoie de ei.

Nemțoaica a plecat, se grăbea să se întoarcă la drumul său, iar Fane și-ar fi aprins o altă țigară dacă ceva nu l-ar fi chemat dincolo de stradă. A traversat intersecția cu reguli ciudate de circulație și s-a oprit direct la o măsuță în piața cu ceas medieval. O ospătăriță frumușică, pe care nu o mai văzuse de mult, a venit să-l servească și a amuțit de mirare. Fane a băut o cafea, era îmbrăcat în salopetele lui murdare iar ceilalți, în hainele lor decente de oraș, îl priveau lung. Lui nu îi păsa, au schimbat câteva vorbe despre neamuri apoi, când și-a înghițit ultima gură de cafea, a plecat la atelierul său din colțul intersecției cu semafoare desperecheate de la granița lumii.

Dimitrie LUPU

Literatură la persoana întâia plural

Prin fire și vocație Carmen Racoviță aparține avangardei și ca toți cei atinși de acest morb, nu iubește forma ajunsă la plinătatea ei, ci truda întru devenirea acesteia. Ajunsul la capătul de sine trebuie spart pentru ca multiplul să se poată manifesta în toată diversitatea lui, viu, în continuă mișcare, până la amănunt, până la indezirabilele acesorii ale existenței. Și o face ca în șagă, prin bobârnace, tifle, fără a da vamă modei licențioase a zilei. Temele, ideile, subiectele au fost și vor fi întotdeauna aceleași, însă expunerea se cere mereu alta, în pas cu vremea destinatarilor. Povestea rezumată ironic, trimisă în derizoriu, în grotesc, în minimalism, trebuie să-și facă efectul de medicament trezitor, și dacă uneori se dovedește a fi dură în fond, asemenea realității însăși, cu atât mai bine își va îndeplini scopul cu care a fost pusă în pagină. Cuvintele stradale, argotice, care în scrierile canonice par neavenite ori de-a dreptul grosolane, ar trebui să se plieze noilor texte ca piese obișnuite, oricât de comun sau insolit ar fi acesta, și să-și dea la iveală încărcătura originală, uitată prin îndelungată punere la index, tocmai datorită naturaleții textului și contextului.

Pentru a înțelege unde trebuie situată revista *Doi* în peisajul nostru literar cititorul ar trebui să înceapă cu cele două cărți de poezie ale d-nei Carmen Racoviță - *Xerox* și *Le vent de Moldavie* -, făcându-și astfel un real serviciu de orientare, fiindcă *Doi* nu-i decât continuarea profesiei de credință a poetei, exprimată acolo pe un alt palier.

Desigur, cititorii de publicații serioase pot trece cu o ușoară ridicare din umeri peste revistuța de numai 16 pagini format A4: ce-o mai fi vrând și C. R. cu postmodernismul ei, curent care și-a trăit traiul înainte de a ajunge și în România? Eroare: Pe C. R. n-o interesează nici un *ism*, deși le stăpânește destul de bine pe toate, ci numai forma vie, conținătoare de sens și rost. N-o interesează nici disputa creaționism - evoluționism (transmodernism - postmodernism), temă la ordinea zilei între formatorii de opinii și direcții literare, însă o deranjează forma goală, încremenită în ea însăși sub pretextul că respectă normele unei anumite *ținute* artistice. Poeta simte și crede că exprimarea creatorilor se desprinde greu de canoane, drept care și-a propus acest pas donquijotesc, numit *Doi*; legătură directă, credem, cu acel *Unu* de legendă, dar și dualitatea ca semn al pluralului în diferitele sale forme, până la interacțiunea creatorilor publicați în paginile revistei, intervenții pe text în cadrul poemelor *comune*, autorii fiind diferențiați doar prin caracterele tipografice diferite, cu atenționarea de rigoare a onor cititorului, desigur.

Avangardă cu bună știință și măsură ar fi propunerea declarată în editorialul care deschide seria publicației. Cităm secvențial: *o revistă de avangardă, de explorare a limbajului și imagistici (i...)*

cu texte ușor polemice, cu experimente în lectură, critică literară, poezie sau proză scurtă (...) cu suprealiști, „obiectivisti”, minimaliști, la grămadă (...) hipertext peste tot prin eliberarea de regulile rigide... Ceea ce revista și adeverește: în paginile sale întâlnim Șerban Foarță, clasicul Ion Zimbru, *Povestiri(le) cu sertar*, parabole în parabole din parabole ale lui Victor Cilincă, poemele postmoderne ale Florinei Zaharia... Se prizează textul viu, indiferent cine și unde l-a conceput: Canada, Grecia, Franța, Ungaria, Austria - am întâlnit în paginile revistei și doi americani într-un singur număr -, ceea ce poate convinge pe oricine că afirmația editorialului citat este respectată măcar dinspre această parte. Cât și cum se realizează dezideratul principal, cu câtă pierdere și cât câștig artistic, fiecare este liber să aprecieze după gustul și propria-i scară de valori.

Nu contest și nu aprob o astfel de manieră de a face... artă, ci numai o constat. Nu m-am simțit niciodată ademenit de zicerile insolite ca efect în sine, *pâinea* negatorilor de profesie, dispuși s-o facă pe clovnii pentru a atrage atenția publicului. Scriitura își conține în aria lexicală, în topica, în ritmica și atmosfera sa sensul și rostul, cred, iar scriitorul n-are decât să le caute pe acestea în sine până ce mijloacele de redare fac corp comun cu *povestea* epică, lirică, dramatică sau doar expozitivă. Dar nu pot să nu mă opresc asupra demersului poetei Carmen Racoviță și a atâtor altora - *egofobia, galateea, negura, Tiuk...-*, când sunt atenționat că dacă nu mă contaminez de literatura under / superground: *ești condamnat să rămâi în manierism* (curentul principal) *în vecii vecilor amin, acolo unde nici revoltă nu e, nici viață nu e, nici experiment, ci numai canoane fără sfârșit*, după Ioana Calen citire, Cotidianul on-line. Nu pot să nu mă întreb dacă n-o fi ceva-ceva și dincolo de cunoașterea mea clasică în aceste scrieri cu și despre arta *deviantă*; când sunt făcut atent că dumnealui *consumatorul tipic* (de artă, n.n.) *este tânăr și bine informat. Are simțul umorului și spirit polemic. Are mulți prieteni, o viață socială intensă, ascultă muzică experimentală*, tot după numita profetesă.

Și bunul simț mă obligă să recunosc că nonconformismul, interactivismul, experimentalismul... dau și lucrări bune, folositoare tuturor sau măcar unora, atunci când acestea (lucrările, scrierile...) sunt inspirate, lucrate, echilibrate. Dar numai atunci. Altfel nu prea se ajunge la literatură de calitate, necum la artă.

Revista *Doi* ține calea de mijloc a acestor „minime” condiții. Dealtfel în volumul *Xerox, text despre lumea cărții*, C.R. tocmai împotriva căderii omului modern din demnitate, curățenie etică și morală atrage atenția. Ralierea inconștientă la partea întunecată a lucrurilor (evoluționism opus creaționismului, nihilism, libertinaj instinctual...) i se revelează ca un risc păgubitor în artă și... viață. Libertate - da, libertinaj - ba, cred, este și neafișatul dicton de pe frontispiciul edificiului pe care poeta Carmen Racoviță se străduiește să-l realizeze prin travaliul, spezele și *egida* personală a revistei *Doi*. Și, într-o bună măsură, îi și reușește. Mai cu seamă când *uită* să interacționeze în textele colaboratorilor revistei.

Maximilian Popescu Vella

POVEȘTI LA LUMINA FARULUI

Mândru că la cei 74 de ani condusese o *expediție de salvare a Deltei*, domnul pilot Curcumelis invită pe domnul căpitan Gigi Ș.T. și echipajul să viziteze casa bătrânească în care locuia fratele mai mic Colea Curcumelis. Fiind de vârste apropiate, Colea avea 72 de ani, frații se întâlneau cu bucurie amintindu-și cu plăcere de vremurile apuse. Clădirea veche, specific sulinotă, se afla pe strada a doua în apropierea Farului și Spitalului Orășenesc. *Diadea* Colea văzând atât buluc de oameni intrându-i în curte strigă cu o voce neașteptat de puternică: *Marie i-a cheamă-ți nurorile*. Din locuință ieși o bătrână vioaie, numai zâmbet plecând grăbită spre poartă. Fiind *domni*, marinari aduseseră patru sticle cu țârie *made in Scotland*, o navetă de vin dobrogean, țigări super, cafea braziliană și o brichetă de lufar. Cucernicul luă din bucătăria de vară toate paharele mici și mari găsite. Giokărul ca un adevărat mecanic ce era deschise capacele sticlelor ascultând la urechea dreaptă ușorul pocnet produs de acestea. Cucernicul, băiat stilat, turnă *pe dreapta* câte două degete de băutură spre încântarea fraților Curcumelis. Saranda și Kaleap aprinseră focul după care desfăcură pe o *masă pescărească* bricheta cu lufar. Tot ce am povestit sa întâmplat în mai puțin de un sfert de ceas, moment când pe poartă intrară nurorile Olga și Xenia împreună cu Maria. Le pufni râsul, ne refuzând băutura. *Băieți organizați marinarii* știția, se gândi Xenia aruncând o privire spre Cucernic. Olga bău paharul până la fund zicându-și că *uriașul acesta seamănă cu Mitea al meu*. Uriașul, ați ghicit, era Niky Prăfuitul, preocupat să scoată dopurile știut fiind că vinurile bune trebuiesc ca cel puțin o oră să *stea în contact cu aerul pentru aerare*, nu observă privirea admirativă. Soția lui Colea spuse mai mult pentru sine: *Avem și noi pește. Cum să mâncați pește oceanic în Delta ?* Gigi Ș.T. aflat lângă ea o auzi și i se adresă cu blândețe: *Maică bună rogu-te pune de-o mămăligă iar fetele să facă o cremă de usturoi*. Maria râse încetșor: *Că bine zici maică*. Adevărul era că navigatori simțeau sincer nevoia să petreacă după zilele și nopțile de muncă încrâncenată. Ziua sub soarele dogoritor, noaptea la lumina reflectoarelor, lucraseră în trei schimburi conștienți fiind că dacă o tândălesc nu termină nici la Paștele Cailor. Buna Angelica se dovedise un înger păzitor preparând mâncare proaspătă pentru fiecare schimb. Rămăsese la vapor să se odihnească.: *Distracție plăcută. Sunt frântă...* le spuse cu un zâmbet bun... La cafele, după delicioasa saramură de lufar, cei doi frați, începură un joc ciudat care se putea numi *Încercarea memoriei*. Discutau despre oameni și instituții înainte de desființarea în 1939 a Comisiei Europene a Dunării. Prin' 37-' 38 erau bărbați în putere, căsătoriți deja și cu copii. Lucrau la Comisie numărându-se printre cei 1800 de angajați. Tonul îl dădu fostul pilot de bară Andrei Curcumelis.

- Ascultă Colea, să le spunem copiilor știția câte ceva despre Sulina noastră, despre oamenii care au trăit în Orașul celor Patru Faruri. Îți aduci aminte de piloții Dunării Maritime de la CED de la care am furat meseria?

- Cum să nu. Maniatis, Vesa, Lisenco Scociumario, Cozdandinos, Drescan Furusciuc, Drusum Cetenici...

- Ai uitat de Marc Supicii... Hai noroc! 1-0...

- Da? Bine deșteptule... Zi-mi primari.

- Irvasciuc, Iorgu Popescu, Ene Dragomirescu...

Dar cine conducea Birouri Nave?

- Cum să-i nu știu. Cheriachidis, Zervos, Spacic, Watton, Ghiul, Paliologos...

În Sulina fraților Curcumelis, după spusa altui băștinaș Panaitis Zachis, erau multe magazine, cafenele, cârciumi, bodegi. Acestea erau deschise în majoritate de oameni veniți din Italia, Turcia, Grecia, Armenia și alte țări care aduceau marfă diferită pentru populație. Fu rândul lui Andrei să-și întrebe fratele despre proprietari magazinelor existente dinainte de război. Acesta nu se grăbi cu răspunsul.

Își frecă rădăcina nasului, golind paharul.

Scărpinându-se pe creștetul capului, începu enumerarea:

- Cochinos Camberi, Măcșuț, Ioanidis Felicianu, Raizis Malizis, Gabris Pitarachis, Voltera și Camis...

- Dar pe Cuchinos Papafloratos și Arsenis nu-i pui? 2-0

- Na că și tu ai uitat de Vasiliadis. 2-1. Stai că n-ai scăpat. Ai fost și ai rămas un cafegiu.

- Am înțeles unde bați. Cafenele țineau: Delighiorghi, Sefchi, Cicman Marghiloman, Foti Muriotis, Vitoratos, Baziotis... ă... ă... Colea nu-l lasă...

- Touche! Ai scăpat cafeaua ta preferată... Ce te uiți? A lui Vido Vidovici. Clar: 2-2.

Echipajul Coșavei asculta amuzat discuția dintre cei doi. Una din nurori, Xenia, se ridică rugându-l pe Cucernic să o ajute la pregătirea unor platouri cu gustări.

- Bine, bine, zise Andrei, eu eram cu cafelele. Tu până nu te-ai însurat cu Ghiulfer o țineai lanț prin cârciumi. Spune-le băieților.

- Las-o baltă, frate. Îi am pe tavă: Anghiulatos, Mateescu, Mariulis Naiman, Camberis, Lichiardopol Chercula și unul Rață... Rață?...

- Gâscă frate-meu... 3-2. Te-a lăsat galavaua... ce mai.

- Poate... Dar să te văd acu'...

Dialogul era viu. Luna trecuse de Far luminând grădina în care marinari se bucurau să audă povești despre Depozitele de marfă *en gross*, patroni fiind negustorii *Condoguris, Arsenis, Mavrodidis și Lefterachis*. De aici se alimentau cu făină de cea mai bună calitate cei patru brutari ai Sulinei: *Furcea, Colivas, Camelos și Sapios*, ultimul fiind și furnizorul de pâine caldă al Comisiunii. Sulinoți, oameni subțiri și cu bani își comandau încălțăminte la cismarii, neaparat de lux, *Malizis, Tatopol, Deliamachis sau Zamfiropol*. În ceea ce privește creditorii, Andrei ca și Colea, nu își

(continuare în pag. 25)

amintea de nici unul. *Erau niște cârpaci. Sulinoți își făceau haine la Galați, oraș care era recunoscut pentru croitori de lux. Băteau Bucureștiul. Era și o vorbă: Eleganța masculină era la Galați și frumusețea feminină la Brăila. Doamnele din înalta societate comandau rochii, pălării, mănuși și pantofi la Paris.* Vara, dar și în cursul anului doamnele, domnișoarele și deseori bărbații cumpărau sifon și limonadă de la *Ekmesian* sau *Zamfiropol*. Peștele de calitate se procura de la cherhanalele lui *Deleanu* care avea o flotă de bărci mari de 10-12 crivace. Călătorii sosiți pe drumuri de ape, că altele nu erau, trăgeau la hotelurile *domnilor Cochinos Camberi* sau *Parparias*. Locuitorii se dovedeau a fi iubitori de carte dacă erau două librării a lui *Camis Mihali* și *Volteras*. Bărbații orașului iubeau cu pasiune femeile. La hotelul lui *Camberi Europolis*, nume ce a generat titlul romanului scris de un fiu adoptiv al Sulinei pe numele lui *Eugeniu Botez*, zis *Jean Bart*, își duceau viața *vânzătoarele de plăceri... Trebuie să vă spun că răposatul nostru tată, Dumnezeu să-l odihnească, ne spunea că în Sulina de început de veac erau 1200 de case, 154 de prăvălii, 3 mori, 70 de mici întreprinderi, o uzină de apă și una electrică. Știți, dragii moșului că Sulina a fost primul oraș electricizat din țară?* Întrebă *Andrei Curcumelis*. Întrebare rămasă fără răspuns pe moment discuția fiind întreruptă de sosirea platourilor cu gustări aduse de *Xenia* și *Cucernic*. *Nimeni nu observă cât de îmbujorată era femeia. În urmă cu aproape un ceas când începuse pregătirea ordefurilor, Xenia în semi obscuritatea bucătăriei de vară îl sărută năvalnic pe Cucernic. Fără să spună un cuvânt îl trase spre o laviță din fundul grădinii unde i se dăruie cu frenezie. Sandu, bărbatul meu este lipovean pe pescadoare, îi spuse printre icnete de plăcere. Și continuă: Sandu mi-a zis că dacă va fi să-l înșel să o fac cu un navigator...Așa...Așa, că bine e...Iartă-mă Săndele. Ușurată de-o grijă, sărută cu tandrețe vigurosul navigator, preparând zglobie gustările. Cum tonicul vin dobrogean se terminase, Kaleap și Gogonel se ridicară pentru a aduce o navetă de la vapor. Până la poartă fură ajunși de *Olga*, aghesmuită bine, care le spuse că vrea să vadă vasul. La masă femeia constatase că și *Saranda*, *Kaleap* și *Gogonel* erau niște uriași ce aduceau cu *Mitea*. La *Coșava* în cabina lui *Kaleap* femeia se bucură a fi iubită de doi *Mitea*, pofta fiind mare. Când terminară *Olga* începu să plângă: *Oameni buni, nu sunt curvă*, zicea printre sughițuri. *Spuneți bogdaproste*. Bărbații spuseră formula de mulțumire și când să-și facă cruce își dădură seama că sunt cu pantaloni în vine și cu *catargele încă în vânt*. Sosiră tocmai la timp cu vinul pentru astâmpărarea gâtlejelor însetate. *Olga* plecase la casa ei unde în fața icoanelor își cerea iertare de păcate. Gustările sau mai bine zis gustarea adică fileuri de știucă, crap și somn îndulcite în sare, lângă care stăteau ca soldații felii mari de roșii coapte în grădină, aveau într-adevăr nevoie de *udătură ca lumea*. Venise rândul lui *Colea Curcumelis* să continue poveștile fratelui său mai mare. *Înainte de război Sulina avea 8000 de locuitori. Fiecare își putea câștiga pâinea în felul său, fie că era pescar fie că lucra**

*la Comisiune sau la cele două mici șantiere navale ori la tot felul de firme sau magazine proprii. Ca cetățean al acestui oraș, mi-am dat seama că după război nu s-a mai revenit la ceea ce a fost cândva, odată. Mă refer în primul rând la preocupările sulinoților, aveau fiecare unde să lucreze, știa fiecare întreprinderea și locul unde zilnic trebuia să se prezinte la muncă. După război, puterea leului a scăzut mult față de perioada anilor 37-38, astfel că începând cu 1946, minoritățile- grecii, italienii, turcii, armenii- s-au repatriat nemaivând posibilitatea de a-și ține magazinele sau atelierele, ca de pildă *La Caravana* sau *Bei Bocalosi*. Sau atelierele de reparații pentru navele cu aburi care navigau pe Dunăre. Odată cu plecarea lor, *Sulina* a cunoscut o decădere, din care și-a revenit încet după 1952, dar mai bine după 1957, când s-a construit o fabrică de conserve de pește, un șantier naval și un atelier de covoare orientale. Tăcu. *Lumina* farului mângâia sufletele oamenilor apei. Din casă ieși *Maria* cu un lighean mare plin de pește. *Atentă*, *Xenia* îl luă din mâinile soacrei întrebând dulce dacă vrea ca unul din domniii marinari să mă ajute la curățat peștele. Prompt tot echipajul *Coșavei* sări în picioare. *Am să-l rog pe domnul căpitan, dacă dorește?* *Pesemne* că soția marinarului era predispusă să îndeplinească înțeleptele sfaturi date de acesta pentru că lucrurile decurseră aidoma. După ce își ceru încă odată și încă odată iertare *dragului Săndel*, focoasa *Xenia* putu în sfârșit să se ocupe, oarecum ostoită, de borșul din pește a la *Sulina*. Cum provizia de *Rieslingul de Sarica Niculițel* era pe sfârșite fu rândul lui *Saranda* și *Niky Prăfuitul* să plece la *Coșava*. Deschiseră poarta dădură nas în nas cu *Olga* proaspătă ca o floare. Femeia își reproșă că nu a fost frumos să dispară ca *măgarul în ceață* și simțindu-se iertată se hotărâse să revină în mijlocul comesenilor. Dar imediat își schimbă gândurile când se întâlni cu cei doi uriași ce-i amintea de *dragul ei Mitea*. Ca la indigo lucrurile decurseră aidoma. Printre lacrimi *Olga* își ceru în fața icoanelor iertare adormind cu o întrebare: *Dragul ei Mitea făcuse dragoste cu ea de două sau de patru ori?**

desen de Marian Alexandru

(urmare din pag. 15)

CyberPoems

știi să ucizi dimineța
foamea unei toamne
exprimarea unui sărut
trădând asprimea buzelor
ca o ciudată și lungă canonadas

citește-mi ce știi
ca pe o predică în altar
alege-mi un cuvânt terminal
din universul prin care rătăcește penița

norii străbat crânguri pustii
ca niște fiori feciorelnici
în noapte
nebulul acela
nedezlipit
și prea pașnic
murmurând precum voia sa
lipsită de prospețime

ne-am iubit azi
toata ziua
ploua
ploua

Din acest gust de vin durere apare.
Un piersic în drum, o pădure și-o iarnă.
O lampă în grabă un anotimp aprinde.
Un copac îmblănit a oprit lângă câine.
Muza de plumb se abate din cale.
Lutul nu aruncă nici o plecăciune.

Apollo

Sunt oameni care citesc pentru a cunoaște, alții pentru a trăi, iar alții pentru amandouă. Și mai sunt acei pierduți care nu mai au altceva decât cititul. Aceștia o fac pentru a fugi de o lume respinsă de construcția lor și pe care lumea, la rândul ei, le-a respins-o. Cine a făcut primul pas spre divorț? – nu mai contează. Contează cât îi mai poate ține lectura în concubinaj.

Când eram mică nu citeam, asta pentru că îmi ajungea lumea de afară și lumea imaginată de mine. Când nu mi-a mai ajuns, am început să citesc. Lectura este o excrescență sau un adaos la care apelează oamenii când nu mai sunt mulțumiți. De ce? De orice. Nu zic aici nici că e bine să fii mulțumit, nici să nu fii, poate nici nu am dreptate, dar asta cred acum.

O fi bine să citești și dacă e bine, de ce? Păi cum să nu fie bine, ar spune unii, iar alții – indiferenți la întrebare ar raspunde : “așa se zice dar eu mă plictisesc. Da, e frumos să știi ce a scris unul, altul...să ai cultură”. De asta o fi bine să citești, că te capeți cu bogăție culturală? – mă scuzați dacă sună pompos dar am vrut să evit cacofonia și să ma ierte oamenii că le-am pus în gură vorbe. Este lucru frumos să ai cultură, dar mi se pare așa, un pic aiurea să citești numai ca să ai cultură, trist chiar. Este bine, dacă aduce un plus, dacă te simți mai plin de tine însuși (și aici nu sunt originală, este ideea lui Cioran, numai că nu știu cât ar fi el de acord cu ideea de bine), dacă așează ceva în persoana ta. E bine dacă citești și ți-a plăcut actul ca atare, dacă crezi că ți-a adus ce căutai tu în cartea respectivă. Dacă nu, ce ți-a adus este un act ratat. Deci până la urmă poți să citești și să și pierzi ceva. Câștigi o idee despre carte și pierzi speranța de a găsi ce căutai în foile tomului respectiv.

Și ca să nu intrăm în alt titlu de eseu și anume “Plusurile și minusurile lecturii”, ne vom opri aici, așteptând să ne răspundă cineva și la problema aceasta, că eu nu știu dacă am răspuns alor mele.

Fertilizare - desen de Monica Harhas

Ion ZIMBRU

Accident matrimonial (fără capăt)

Frumoasă nuntă, în duminica aceea, la capătul satului! Se măritase Aneta, fata cea mică a lui Aristide, cu Petrică, flăcăul cel mare al Mariei.

La fel de frumoasă nuntă, în aceeași duminică, la celălalt capăt al aceluiași sat! Se însurase Toader, băiatul cel mic al Casandrei, cu Atena, fata cea mare a lui Nicu.

Miresele, Aneta și Atena, superbe făpturi trecătoare de la răsăritul până la apusul veșniciei, legi îmbrăcate în alb, fără de care nu se poate naștere și moarte.

Mirii, Petrică și Toader, doi fluturi bezmetici, doi lunateci, două nimicuri în inexorabilă mișcare.

Biserica locuia în marginea opusă a localității, drumul până la cununie trecând obligatoriu peste linia ferată.

La ora înțeleasă, ambele alaiuri au pornit unul spre altul și amândouă către biserică.

Greu de explicat dimensiunile sărbătorii, entuziasmul general. Se auzea până dincolo de cer. Raza fericirii, prea lungă și prea luxuriantă ca să se mai observe și trenul. Acesta, un nenorocit de Galați-Bârlad, a surprins ambele nunți taman pe linia ferată. Fanfarele s-au stins. S-a stins Atena. Și Petrică s-a stins. Timpul s-a înghesuit într-o secundă.

Ceremonia a continuat cu Toader și Aneta, cealaltă mireasă în flăcări și celălalt mire în uimire.

Lumea povestește că, în fiecare noapte, Atena și Petrică se ridică ori coboară lângă calea ferată și așteaptă ultimul tren.

Mai singură decât ei, biserica plânge cu capul pe genunchi.

Atingerea – desen de Monica Harhas

A greși e zoologic (despre oameni)

Măgarul vine de la apă. În vârful dealului, fără să gândească profund, râgâie tandru ora exactă.

- Porcule! – îl apostrofează domnul cal care trecea pe acolo, în galop, după apă.

Măgarul, fiind în zodia Taurului și cam flegmatic din fire, mai merge câțiva yarzi și se oprește brusc, lovit de o implacabilă încăpățănare.

- Calul m-a făcut porc, trebuie să-l pârăsc la tribunalul animalier, pentru calomnie, pentru insultă. Să se învețe minte. Îi cer zece baloți de paie drept despăgubiri moralizatoare. Și să fie castrat, pe deasupra. Și să fie și priponit la garofița infamiei. Eu sunt măgar, nu porc!

Ostenit de atâta meditație, nimerește o umbră care-i stătea în cale și se proptește în dânsa.

Calul lui Gheorghită, cu apa știubucăind din cauza vitezei, vine de la fântână. Cât pe ce să calce pe măgar.

- Boule! Nu mă vezi? Se cunoaște că ai ochelari de cal!

S-au certat ca țigani.

Peste două săptămâni fix, mare proces în Grajdul de Justiție. Porcul, avocatul măgarului, se șterge de zoaie la guriță și grohăie andante:

- Onorată Vulpe, amețitul ăsta de cal l-a poreclit pe măgarul meu de client. L-a făcut porc. După cum se vede, eu sunt porc, nu el!

Domnul cal se apără singur:

- Da' și el mi-a zis bou, stimată Vulpe! Eu l-am jignit conform legii, că râgâia-n vârful dealului, și a greșit și ora exactă cu cincisprezece minute, cred că trebuie întors la timp ori i s-a stricat pendulul, judecați și dumneavoastră, jur cu mâna pe Troia... pot să vă servesc... să faceți naveta cu mine... că m-am săturat de octogenarul ăsta de Gheorghită... minunată Vulpe...!

Distinsa judecătoare se apucă de judecat teoretic, fiindcă practic era prea evident să mai aibă vreo îndoială jurisprudentă pe motive de suspiciune procedurală...

- Nu-i adevărat! – sare măgarul cât colo. Eu funcționez corect și am râgâit deoarece i-am băut lui Gheorghită lichiorul de morcov, după cum poate pleda și avocatul meu de porc... onorată Vulpe... putea să-mi spună băi asinule... că i-aș fi spus și eu băi hărmăsarule... doar suntem animale între noi... vai ce coadă la dumneavoastră... ce bună sunteți la figură în aparență... pot să vă servesc și eu... să vă conduc în ceață...!

Vulpea strănută elegant, de alergie justificată, își mută codoiul lateral și hotărăște:

- Nu vă mai copilăriți atâta. A greși e zoologic. Vă iert, da' nu vă mai comportați ca oamenii... că și mie mi-a zis un iepure că sunt vacă... da' era frumos de-mi vine să-l mănânc... stați liniștiți... nu mai umblați cu prostii... ședința se suspendă!

A doua zi, Vulpea are cal de lemn, porc de Crăciun și măgar în ceață.

*

Astăzi este tot ce contează cu adevărat. Astăzi nu există în raport cu zilele săptămânii sau data exactă dintr-o lună sau un an, ci doar în raport cu capacitatea individului de a-și schimba soarta, de a modifica ceva în graficul vieții, fie în favoarea sau defavoarea sa. Astfel, concepte precum "ieri", "mâine", nu își au rostul în viața unui individ, fie el călău, martor sau judecător.

"Astăzi" este o creație a minții umane, singura. Restul e complementar. Adevărat, Astăzi este sau ar putea fi influențat de trecut, dar nu este de fiecare dată cazul. Iar despre "mâine" nici nu poate fi vorba, datorită simplului fapt că nu orice "astăzi" are și un "mâine". Astăzi este fragil, instabil, "mâine" nici nu poate exista în acest context, "mâine" poate veni mai greu, sau chiar deloc... Doar astăzi individul este și martor, și judecător și călău. În nici o altă zi nu este investit cu atâta putere. Ieri îi este permis doar judecătorul, celui ce regretă orice greșeală. Mai devreme sau mai târziu, cu toții ajungem în fața unei oglinzi. Fie că sunt de aur, ori argint, ori cupru.

Privesc în oglinzile cămăruței în care mă aflu... Văd persoane diferite, persoane cu păcate diferite, din cele mai diverse, de la minciuni banale până la cele ce vor trimite fiori pe șira spinărilor urmașilor sau celor cunoscuți...

Nu mă pot recunoaște în oglindă, precum un vampir, mi-am pierdut forma inițială, port trăsăturile mediului înconjurător...

Un nas mare, de lemn, în loc de urechi, îmi stau linguri, iar două păhăruțe au luat locul ochilor mei... văd totul printr-o dioptrie de doi centimetri, ce poartă urme de vodcă uscată...

Problema apare atunci când, privindu-ne în oglinda de ieri, cu statutul de jude, ajungem să ne considerăm simpli martori. Aici apare regretul. Oh, dulce regret! Nu există jude fără judecată, nici martor fără delict, nici călău fără victimă! Regretul le hrănește pe toate trei, și chiar mai mult. Astfel, regretul este desertul sufletului pentru diabetici. Doar "astăzi" individul poate reacționa la "ieri" și schimba "mâine". Doar "astăzi" individul își este și martor, și călău, și jude.

Fii "astăzi".

desen de Victor Cilincă

N: Dar ce legătură are?

P.C.: Și cum stăteam și-mi beam cafeaua, vine soția la mine și-mi zice că se duce la serviciu. Dar înainte să-i aduc argilă de la mare. Vrea să se facă și mai frumoasă.

N: Argilă ?

P.C.: Argila e pământul scaldat de mare. Se pune într-un borcan și se pune pe față.

N: Borcanul ?

P.C.: NU, ARGILA. (ton ridicat și atotștiitor). Și dacă tot sunteți interesat să știți că soția mea își pune pe față: roșii, castraveți, căpșune, lămâie, dovleac, înghețată, șampon, clătite. Idei bune pentru soția dvs.

N: Da, desigur, va fi încântată.

P.C.: Frumoasă femeie... Asta s-a întâmplat azi-dimineață.

N: Doar atât s-a întâmplat? Credeam că au venit extraterestrii peste voi, că au năvălit pompierii, hoții, poliția, preoții, doctorii, stafiile, fantomele, strigoii, vampirii, găurile negre, roșii și albe, ghețarii topiți!!!

P.C.: Ce oameni răutăcioși în ziua de azi ! Și invidioși pe deasupra. Le vorbești frumos, calm și ei îți doresc răul. Lasă, dom'le, că nu mai vin cu tine. Plec eu de aici. La revedere!

N: Aaa, hmm... (buimăcit, mirat, enervat, furios, trece prin toate deodată)

P.C.: Ziua bună! Pot să-mi așez bagajele aici?

Necunoscut 2: Da, desigur.

P.C.: Pot să-mi aprind o țigară?

Fără sfârșit

desen de Marian Alexandru

Fabian ANTON

Convorbiri cu Alexandru Paleologu

(Arheologia clipelor - II)

Fabian Anton: *Deci mai facem un dialog...*

Alexandru Paleologu: Da! Foarte bine! Uitasem complet... Când ai sunat tu uitasem complet... Eu am chiulit de la Senat, fiindcă aveam de lucru, și, pe urmă, am uitat...

Uitați ce m-am gândit de data aceasta... Plănuiam cândva cu dumneavoastră să facem un dialog pentru gălățeni în special...

Pentru gălățeni!

Da! Și, întâi de toate, spuneți-ne ce înseamnă Galațiul pentru dumneavoastră? Ce a însemnat Galațiul în viața dumneavoastră?

Galațiul pentru mine (înainte să fi fost prima oară la Galați, căci am fost târziu prima oară la Galați, în oraș) a însemnat foarte mult pentru că moșia bunicului meu matern era în județul Tecuci (acum fiind în județul Galați). Moșia aceasta avea un avantaj enorm pentru că, pe lângă că era foarte mare, cu vreo 12 000 de hectare și cu un teren foarte mănos, era și ușor de transportat până la Galați unde era o firmă englezească de cerealiști, „Watson & Youell”, care plăteau direct în lire sterline. Era foarte interesant pentru că de aici se trăgea opulența bunicului meu. Alții, care aveau moșii mai întinse dar mai la nord aveau venituri mai mici din cauza asta.

Și apoi mai aveau ei prieteni pe la Galați, mai era încă o rudă a noastră care a fost președintele Curții de Apel de la Galați și care avea moșii prin Moldova, prin zonele acelea...

Dar la Galați am fost prima dată foarte târziu, cred că după anul '70, când s-a lansat o carte a lui Alexandru Papilian și am vorbit și eu acolo. Pe urmă am mai fost, de multe ori.

Ultima oară am fost cu Regina Ana la Galați și ne-a invitat la masă Episcopul Casian, un episcop care, am remarcat atunci, vorbește foarte fluent și bine franțuzește (a făcut el studii la Strasbourg dar nu toți cei ce fac studii ajung să și vorbească bine).

Eu știu legenda aceea, pe care noi am mai discutat-o și pe care domnul Mircea Nicolau mi-a confirmat-o...

Mircea Nicolau...

Da, acela...

Mircea Nicolau (n.1914), Profesor, gazetar. Membru important al Mișcării Legionare. Este președinte al Fundației George Manu, al Asociației Mișcarea Legionară (a cărei cerere de legalizare a intrat din 1997 în dezbaterile Tribunalului) și prim-redactor al revistei „Permanențe”.

Acela... (râde).

E un om cumsecade și binecrescut...

Absolut. Eu am avut un interviu cu domnia sa...

Este un om politicos și binecrescut... Mă rog, ține la opina sa cum, de fapt țin mulți.

La ora actuală nu mai sunt ca în tinerețe. Înainte eram foarte contra lor... Toți prietenii mei erau legionari și eu eram foarte contra, mă enervau îngrozitor... Dar, după aia, cu vremea, mi-am zis: „Stai domnule, că au și ei dreptate...”

Eu am avut un dialog cu domnul Nicolau, imediat după moartea lui Arșavir Acterian și el mi-a spus legenda aceea cu Ibrăileanu, cu legionarul gălățean... El mi-a confirmat că acel Ibrăileanu era rudă cu scriitorul Ibrăileanu și că era unul din capii Mișcării Legionare gălățene. Dar, pentru cei care nu știu, povestiți-ne cum s-a petrecut arestarea dumneavoastră. Uitați, sunt 40 de ani de când au năvălit în casa dumneavoastră, în noaptea de 9 septembrie 1959... Povestiți-ne vă rugăm cum s-a întâmplat...

Eu mă cam așteptam să fiu arestat. De mult mă așteptam. Adică știam de mult că nu o să scăpămăștia, grupul de prieteni ai lui Noica. Dar vedeam că nu se întâmplă nimic și-mi ziceam: „Te pomenești că nu-i interesăm, sau că s-au mai îndulcit lucrurile, sau că vedeau că era o chestie anodină în esență...” Însă, când l-au arestat pe Noica, era cam în jurul Crăciunului lui '58, era clar că o să fiu și eu arestat. Și nu numai eu ci și toți prietenii din grupul acesta. Și așteptam să fiu arestat, din zi în zi. A mai trecut însă aproape un an. Din decembrie '58 în septembrie '59. Eu nu credeam că ne-au uitat, sau că m-au uitat pe mine... Era clar, era clar că-mi vine rândul, dar am văzut că se comportau de parcă se juca pisica cu șoarecele. Nu că mă așteptam mai puțin însă totul a venit când mi-era lumea mai dragă. Fiindcă, toată perioada aceasta, știind ce urmează, am profitat până la ultima picătură de viața care-mi mai rămânea liberă. Adică m-am dus la mare, la București, la restaurante bune, mese, plimbări, aventuri galante, mă rog... tot ce putea fi somptuar și voluptuar nu mi-am refuzat pentru că-mi ziceam: „Astea o să se termine pentru cine știe câtă vreme așa că măcar să-mi fac plinul!”. Într-adevăr, ne aflam în septembrie, era o vreme frumoasă, de toamnă frumoasă și nu prea rece, și mă culcasem. Eram la mine acasă. Eu locuiam pe atunci în strada Petru Poni, aproape de Gară, împreună cu mama mea și cu tatăl meu vitreg. Stăteam în fostul lor apartament unde rămăseseră două camere – era fosta sufragerie, unde-mi făcusem camera mea, era apoi un hol și ei, care erau în cealaltă cameră, simetrică, unde era dormitorul lor și baia. Dacă aș fi reținut, cum am vrut, acasă la mine pe încă cineva, o persoană care-mi acordase grațiile ei în acea zi, ne-ar fi găsit împreună și asta ar fi fost destul de incomfortabil pentru ea... Cine știe ce probleme ar fi avut... Dar noroc că nu a vrut și am rămas singur.

Aurel Ibrăileanu Scaraba, avocat. Originar din Brăila. Vechi membru al Mișcării Legionare. Ales parlamentar pe listele partidului „Totul pentru țară”, în decembrie 1937.

(continuare în pag. 30)

Cu câteva zile înainte, erau la mine câțiva prieteni (dintre care, mai toți, au făcut parte din cele două loturi ale procesului Noica, afară de unul singur, un fost coleg al meu de facultate, acum profesor la Academia Comercială, care venise întâmplător în vizită la mine și care asista la conversație). Noi discutăm atunci despre răspunsul lui Noica la acea scrisoare către Cioran. Despre asta discutăm.

A sunat atunci la ușă cineva și, când am deschis am văzut un tip politic, foarte politic, corect îmbrăcat, care mi-a spus: „Nu vreau să vă deranjăm dar suntem de la Sfatul Popular și trebuie să măsurăm spațiile!” Și a intrat, a măsurat cu centimetrul acela de metal, de aluminiu, a măsurat înălțimea, lățimea, nu mai știu ce, s-a uita în spate (era un fel de coridor în spate, care dădea într-o mică curte, unde era și garajul), a ieșit pe acolo, a măsurat și pe acolo ceva și, foarte politic, a plecat.

Unul din amicii mei mi-a spus atunci: „Mie nu-mi place vizita asta!” I-am răspuns: „Nici mie nu-mi place! Mi se pare clar! Ce să măsoare???” A venit să vadă cam care sunt intrările și ieșirile, să vadă dacă am pe unde s-o șterg, să vadă pe unde să mă înhațe...

Asta a fost cu vreo două-trei zile înainte...

Și, în noaptea respectivă, eu mă culcam târziu pe vremea aia și dormeam târziu dimineața (relativ târziu, pe la 9, 9 și ceva, 10 câteodată). Mă culcasem de scurt timp și mă pomenesc că mă scutură cineva și-mi pune o lanternă aprinsă în ochi. Mi-am dat seama imediat despre ce este vorba, am aprins veioza, le-am explicat unde găsesc să aprindă plafoniera și tipul acela mi-arată o hârtie pe care scria: „Învinuitul cutare...”

Le-am spus: „Bine domnilor!”

Mi-am pus un halat lejer, așa, de vară pe mine și m-am așezat într-un fotoliu cât timp au făcut ei percheziția.

O percheziție pe cât de riguroasă pe atât de aiurită, fără nici un criteriu... Dar au luat niște lucruri care li se păreau că sunt delictuale.

De pildă au găsit o decorație, frumoasă, cu cinci colțuri albe... M-au întreat: „Ce decorație-i asta?” „Asta-i o decorație cehoslovacă, pe care a primit-o tatăl meu...” „Aaa, e cehoslovacă, dintr-o republică socialistă...” Era bine. Dar au mai găsit și o Legiune de Onoare: „Asta ce-i?” „Asta-i Legiunea de Onoare, franceză!” „Ahaa... Imperialistă!” Și au pus-o deoparte...

Apoi, umblând ei printre cărți, au tot scos deoparte una-alta... Nu prea pricepeau ei despre ce este vorba dar au găsit „Studii literare” de Garabet Ibrăileanu. Au luat-o și au arătat-o unul celuilalt: „Uite ce-i asta...” Mă întrebă: „Cine-i autorul cărții?” „Garabet Ibrăileanu!” „Legionarul?” Existau legionari când Garabet murise dar el nu era de generație legionară. Le-am spus deci: „În orice caz, dacă dumneavoastră nu vă jenați să spuneți că Ibrăileanu, criticul științific, socialist, poate să se numească a fi legionar, spune-ți-o și chiar iscăliți-o, căci chiar este interesant!!!” „Vedem noi, vedem noi...” Și au luat cartea pe care înapoi n-am mai văzut-o, nu s-a mai vorbit de ea după aceea...

Unul din șefii lor s-a lămurit... Căci și șefii lor erau tot niște proști dar nu atât de proști ca subordonații. Mai știau câte ceva. Prostia la ei era pe grade: unii, mai mari în grad, erau mai puțini proști, câțiva chiar mai știau câte ceva.

De pildă, la una din anchete, veni vorba de Dinu Noica și de studiul lui despre Goethe și mi-au dat să iscălesc declarația – pe care ei o redactau, cu grafia și cu ortografia lor extraordinară. Chestia asta îți convenea căci, dacă iscăleai o asemenea chestie, care era prea grosolană, nimeni nu putea crede că era a ta.

S-a și văzut de altfel, că aceste declarații s-au publicat acum...

Exact, s-au publicat... Și, la una din declarații, ei au scris Ghete (ca încălțările) în loc de Goethe. A doua zi au venit, m-au scos iar la anchetă și mi-au dat să semnez aceeași declarație. Mi-au spus: „Semnează din nou că s-a vărsat cerneala pe o foaie și am copiat-o din nou. Așa că trebuie să iscălești!”

Mi-am dat seama că unul din mai marii lor le-a explicat: „Nu se poate așa, ne facem de râs!” Au scris deci iar dar numele era aproape corect, adică „Göethe”. Le-am spus: „Ori puneți trema, ori scrieți cu oe!” Dar, mă rog, era aproape bine. Și cred că acesta era maximum de cultură la toți cei ce primeau un raport. Dar, să revenim...

Eu aveam un inel vechi, de aur, un inel sigilar foarte vechi pe care-l aveam de la stră-străbunicul meu, transmis din tată în fiu, și care avea o foarte frumoasă lucrătură venețiană, cu o stemă. Și îl purtam, de obicei dormeam cu el. Dar atunci l-am scos de pe deget și l-am pus pe birou. Doream să-l las mamei.

Tipul acesta care supraveghea, care păzea, nu era ofițer ci un sergent-major, l-a pus frumușel pe birou (căci era un birou cu niște mici sertărașe sus) și împrejurul inelului a pus niște lucruri, ca să nu se mai vadă. Mi-am zis așa. „Acesta a văzut ghiulul și o să și-l oprească!”

Și chiar așa a și fost, când am văzut procesul verbal cu lucrurile sechestrate inelul nu figura. Puteam să reclam dar mi-am adus aminte de legenda lui Policrates, tiranul din Siracuza, care era fericit, era prea fericit, și, fiindcă îi era spaimă de fericirea aceasta să nu o plătească printr-o nenorocire mare, și-a aruncat inelul în mare. Iar după vreo câteva zile a venit un pescar care i-a adus un pește frumos și, când să servească peștele, a găsit înăuntru inelul. Așa că mi-am zis: „Ce mare nenorocire... Sacrific eu inelul acesta și îi las ghiulul!” Era o splendoare ca obiect și avea o mare valoare ca orfevrărie.

Însă eu am avut norocul căci, pe când mă aflam la mare, auzisem că murise în pușcărie un prieten al meu, Zurescu, un tip cu care făcusem o chestie: la finele anului precedent el scrisese o scrisoare către Mișu Fărcășanu, care era încă în Franța, și m-a rugat să o traduc ca să o publice într-un ziar francez. Eu nu numai că am tradus-o în franțuzește dar am mai și amplificat-o, i-am dat o mai mare putere polemică.

Când m-au chemat la anchetă aștia m-au întreat: „Ce scrisoare a lui Zurescu ai tradus în limba engleză?” Le-am zis: „Nici una!” Ei: „Nu se poate, ai tradus în englezește o scrisoare...” Le-am spus iar: „N-am tradus nici una!” Au început să țipe:

(continuare în pag. 31)

„Cum??? Să spui imediat că...” „Uite ce e domnule...”

Nu am tradus nimic în englezește fiindcă nu știu destul de bine această limbă...” „Atâta cât știi...” Le-am spus: „Nu, eu nu mă joc!!! Eu sunt om de litere. Această scrisoare nu există iar dumneavoastră n-ați văzut-o! Căci, dacă o vedeți, vedeți că ea este în franțuzește. Probabil v-ați fi dat seama că-i scrisă în franțuzește... Dar asta este dovada că nu ați văzut-o iar eu pot să neg deci totul... Vă spun acestea că vreau eu să vi le spun, ele nu-mi schimbă cu nimic situația. Nu numai că am tradus-o, dar am făcut-o dublă ca întindere și mult mai violentă ca ton. Dar asta nu-mi complică situația fiindcă scrisoarea nu există și deci nu aveți cum s-o evocați!”

Asta le-a luat maul și mi-a folosit foarte mult căci, după aceea, mă cam credeau ce le spuneam și nu mai insistau prea mult.

Altfel cine știe... Eu, în anchete, bătaie n-am mâncat. Era, odată, când credeam că o să iau bătaie și când m-au dus într-un loc în care mă făceau să cred că asta urmează. Mă gândeam eu atunci să văd cum o să rezist însă apoi m-au luat de acolo și m-au dus înapoi în celulă... Dar cam asta este povestea arestării mele...

Doream să fie cunoscută și de cititori mai ales că îl implica și pe acel Ibrăileanu, care fusese și el arestat...

Acel Ibrăileanu legionar deci exista, după cum am aflat și eu după aceea... Era un nepot pare-se...

Era văr cu scriitorul...

Deci era un om în vârstă...

Da, și fusese arestat în '58, cu un an înaintea dumneavoastră...

Dar era un om bătrân, aproape bătrân...

Domnule Paleologu, vreau să vă întreb acum, care credeți că este rolul provinciei în zilele noastre? De exemplu al Galațiului, un oraș care pregătește tineri studenți și care, dacă mai rămân în Galați (majoritatea preferând să-și facă studiile la Iași, la Cluj sau la București), nu au nici o perspectivă acolo, orașul acela nu le poate oferi nimic...

Ce facultăți are Galațiul?

Are Universitate...

Cu toate disciplinele?

Da!

Și cei ce preferă să meargă la Iași sau la București de ce nu preferă Galațiul?

Păi asta vă întreb și eu...

Iașiul are o veche tradiție, o veche autoritate universitară, și, din punct de vedere al studiilor tehnice – adică matematică, fizică – nu-și pierduse prestigiul nici sub comuniști. Din celălalt punct de vedere... își pierduse orice prestigiu, ca orice facultate umanistică. Acum însă nu mai este această condiție de ideologizare dar calitatea profesorilor de domeniu umanistic nu știu dacă este suficientă. Nu știu dacă se oferă suficienți profesori, la nivelul convenabil, la așa de multe universități. Înainte erau renumite universitățile de la București, Iași, Cluj, Cernăuți și Chișinău...

Dar care ar trebui să fie rolul provinciei în ziua de azi? Nu mă refer la Iași, la Cluj, la Timișoara ci la orașe precum Galațiul, precum Brăila...

Acum, este evident că sub raportul acesta al studiilor superioare celelalte orașe, care sunt mai recente ca orașe universitare, nu au căpătat autoritatea și prestigiul celor vechi. Nici nu aveau cum și când să o capete. Pentru că, în general, universitățile noastre (chiar și cele din București, Cluj și Iași) au încă niște cadre bune. Însă se vede că nu mai există cele de odinioară. De pildă, înainte de cele două războaie mondiale, Universitățile din Iași și București erau universități serioase, cu profesori celebri. La Cluj, după primul război mondial, au venit foarte mulți români care locuiau chiar în străinătate, și predau acolo pentru ca să dea noii provincii alipite un caracter prestigios. De pildă marele savant Livaditi, care era rudă cu străbunicul meu matern de la Iași, dar care era de mult în Franța și care era directorul Institutului Pasteur, a venit să predea la Cluj un an sau doi. Și au mai fost și alții, toți veniți cu intenția de a da Clujului un caracter de universitate românească cu maeștrii de mâna întâi. Și au reușit chiar câte ceva, fiind în continuare profesori remarcabili.

Acum... la Craiova, la Bacău, Constanța, Galați nu știu, mă întreb și eu chiar, dacă era necesar să fie atâtea universități. În alte țări, sigur, sunt enorm de multe universități. Ca în Germania, sau în Italia. Dar asta este din cauză că au fost foarte multe stătulețe, principate, care aveau universitatea lor și era o tradiție ca un student să meargă la mai multe universități de acest gen. Însă la noi acest caracter istoric lipsea.

Deci nu-mi explic de ce sunt toate aceste universități, care a fost motivația de a face, necesitatea, de a face celelalte universități decât cele tradiționale. Însă poate nu sunt informat, poate nu știu ceea ce ar trebui să știu. Poate nu puteau să facă față la numărul mai mare de studenți care au apărut la un moment dat, după al doilea război... Nu știu...

Dar Galațiul, ca și Brăila, sunt orașe interesante, fiindcă acolo se găsește, sau se găsea, o burghezie bogată grecească, armatori în general sau bancheri, oameni de afaceri, moșieri greci care cumpăraseră moșii pe acolo, și care au creat o societate foarte distinsă, de oameni bogați, cu un standard de viață foarte ridicat. Ceea ce făcea și comerțul să fie la acest nivel și viața socială la fel. Asta era la Galați și la Brăila.

Apoi foarte multe personalități remarcabile sunt originare din Galați și din Brăila...

(va urma)

desen de Victor Cilincă

NODURI ȘI SEMNE

- ATELIER -

27 martie 2009 (a citit Laurențiu Pascal – poezie)

ÎNTRE MENTAL ȘI INSPIRAȚIE

„Sub acolada timpului / cupele florilor căscău / decor decent / când mă rescru / sorbind somnul din ele (...)” (Laurențiu Pascal – Șapoul unui câmp).

„Pe Laurențiu Pascal, când îl apucă dorul de scris - este chiar poet, dar când se apucă de scris - cu mintea este departe de poezie. Are zone unde lucrurile nu se prea încheagă și nu reușește să transmită ideea. Înțeleg și înclinația spre limbajul stănescian, dar nu are eficiența și orientarea acestuia - atât ca idee, cât și conținut” (Dimitrie Lupu).

„Niște intenții lirice insuficient realizate” (Stela Iorga).

„Texte întocmite din repetiții. Nu înțeleg rostul unor suspansuri și a unor expresii prea școlărești și cam trase de păr. Frânturi scrise mai mult din minte decât din inspirație” (Alexandru Maria).

„Mi se pare că vrea să epateze și, prin asta, textele au de suferit; unde are simplitate, are și frumusețe și, prin urmare, pare mai reușit” (Cristina Dobreanu).

„Poeme de stare de veghe, structurate, parcă asemenea unei table de șah - prin alternanța între alb și negru, între mental și inspirație, între valoare și non-valoare” (Anca Șerban-Gaiu).

A consemnat: Ion AVRAM

03 aprilie 2009 (a citit Laura Rusu - poezie)

SIMȚIREA – ÎNTRE CLASIC ȘI MODERN

„Câteva grame de suflet zac neclintite / în fața ușii de Biserică. / Scâncet. / Un scutec cald își face loc / în brațele unei măicuțe rătăcind în gând. / O stradă goală, zumzet / și foșnet de frunză moartă / ... toate te condamnă. / Coșmarul ia chip de femeie / Și mamă târzie. // Din sufletul ei rece a smuls / un început de rugăciune. / L-a părăsit” (Laura Rusu – „Un început de rugăciune”).

„Are două genuri: poezie clasică - cu discontinuități valorice - unde o găsim sentimentală și filozofică, dar perfectibilă; poezia în vers alb/liber care pare a-i fi mai la îndemână - și, prin asta, este mai reușită - cu o imagistică luxuriantă și cu o ideatică profundă. Rămâne să-și aleagă singură drumul” (Paul Sân-Petru).

„Se descurcă în versul alb; în versul clasic, se vede ușurința de a versifica, dar pare ușor facilă și neîndemânatecă la stabilirea rimelor” (Anca Șerban-Gaiu).

„Sub aspect formal, se vede că stăpânește scrisul dar - în ceea ce privește versificația - mai are de lucrat; știe să creeze imagini, are flash-uri remarcabile. Ideatic, nu m-a impresionat, lirismul nu este întreg” (Stela Iorga).

„Textele în vers alb merg, mai degrabă, ca proză” (Alexandru Maria).

„Multă poezie - în ciuda unor stângăcii inerente începutului. Are sintagme care pot rezista prin ele însele. Îi recomand să fie mai diluată/aerată și să evite explicitarea” (Cristina Dobreanu).

„Avem de-a face cu un poet - cu siguranță - mai ales când scrie liber, ca vers. Oricât epism ar avea - este, totuși, poezie, știe să transmită starea, poezia devine poveste care esențializează întâmplarea, rămânând poezie. Ceea ce are de spus, spune în prea multe cuvinte. O poezie de excepție care nu este de idee, ci de simțire. I-ar prinde bine esențializarea textului” (Dimitrie Lupu).

„Pare furată de expresie; i-ar trebui mai mult rafinament” (Laurențiu Pascal).

„Are forța de a scrie. Are variațiuni - și de stil, și de temă - și expresii remarcabile la tot pasul” (Victor Cilincă).

A consemnat: Ion AVRAM

10 aprilie 2009 (a citit Dan Ionel Crețu – poezie)

POEME ÎNTRISTĂTOARE

„Arată-mi cum se face, cum trebuie să mergem / mână de mână, cuvânt de cuvânt înspre / dincolo-de-depărtare, dincolo-de-apropiere, / înspre dincolo-de-piele. / arată-mi cum se face, cum trebuie să merg / în umbra dafinului - aici e noapte, vocile / mele / urlă, / luna se ascunde după nori; cum să calc în umbră / atunci când lumina dispăre de tot? / nu-mi arăta cum faci, cum mergi / cu mâna de mâna lui, cu numele lui pe buze, / departe-de-departe, departe-de-aproape - / cine îmi dă mere? cine mă îndulcește / să cadă pielea de pe mine în sfârșit? // cine? // arată-mi totul / și ce nu vreau. / voi merge ascuns în tălpi netede” (Alexandru Maria - „ei”).

„Are deja un stil, o amprentă personală - ceea ce înseamnă mult; structurează bine ideile; are o topică anume care dă atmosferă gri, apăsătoare, încremenită poemelor și o tentă de suprarealism; are și un epism evident în toate textele” (Dimitrie Lupu).

„Texte cam prea încărcate - și asta, cred că de dragul de a explica ideea, care este bine redată și într-o structurare interesantă” (Laurențiu Pascal).

„De admirat sobrietatea textelor. Are un stil format, dar și unele scăderi care se trag din acele pasaje pur constatative unde este bagatelizant și oarecum în derivă. Poemele sunt de stare; are un ochi cinematic și un plus de magic; printr-o prezentare - în aparență, banală - transcende la esență cu trimiteri în social. În spatele textelor se găsește o conștiință care pulsează o inteligență vie” (Stela Iorga).

„Epismul textelor îi creionează bine poemele și răsturnările din final îl încarcă valoric” (Cristina Dobreanu).

(continuare în pag. 33)

„Mi se pare că este țepos și cam ironic. Uneori, își maschează ironia reducând concretețea faptelor / lucrurilor” (Nicoleta Onofrei).

„Un fel de zig-zag, de nestatornicie în redarea evenimentelor. Ironia îi avantajează textele; are comparații interesante dar și cuvinte în plus – de care i-aș sugera să scape” (Monica Harhas).

„În afară de ironic, pare și cam indiferent; poemele aduc și a confesiune” (Cristina Bușilă).

„O radiografie a sufletului poetului, dar poemele mi se par prea personale. Interesant cum țese plasa unei lumi deabusolate, bătrâne, obosite – și, prin aceasta, poemele mi se par întristătoare” (Anca Șerban Gaiu).

A consemnat: Ion AVRAM

17 aprilie 2009 (a citit Gabriel Ghimpu – poezie)

CU MUȘCHII MINȚII ÎN PROȚAP

„Ai văzut vreodată - pe bune - / Cum moare un vapor? / Priapică aquatizare / - lascivă! - / Pe când marea (!) / Se umectează abundant... / Bleaaahhh... / Decrepit eroticism!” (Retorică). „Când o singură inimă / Bate în trupul tău și al meu, / Cum să nu sângezez / Dacă ești călcat în picioare?!” (Gabriel Ghimpu – Retorică (2)).

„Multe vorbe goale. Numai impresia de poezie nu mi-a lăsat – cu excepția câtorva pasaje rătăcite prin texte. Să renunțe la umplutură, să rămână ceva – dar, care să încarce mai mult. O expunere mult prea directă” (Alexandru Maria).

„Uimitor cum, la Gabriel Ghimpu, poate poezia să-și piardă tot lirismul. Intervine un tehnicism, o arătare a mușchilor minții care deservește categoric textele. Nu mă interesează logica în poezie, transmiterea seacă, fără nici un sentiment. Să transmită starea, nu doar idei de la mansardă” (Dimitrie Lupu).

„Mult zgomot pentru nimic se potrivește foarte bine acestor texte” (Stela Iorga).

„Chiar și acolo unde există un aer liric, este atât de direct, de netransfigurat, încât se autodesființează ca poet” (Cristina Dobreanu).

„M-a surprins printr-o evoluție remarcabilă față de prezentările anterioare. Încărcarea forțată a textelor de dragul explicitării îl dezavantajează și... prea mult descriptivism” (Laurențiu Pascal).

„Liric – este la pământ, mai trebuie lucrate, să umble și la topică” (Anca Șerban Gaiu).

„Poeziile inspiră vidul din titlul plachetei; n-au un mesaj concret, niște chestii aruncate în gol; finalurile mi se par ratate prin nota de prea personal” (Monica Harhas).

„Se vede o oarecare creștere față de altădată – dar, cam dezlânat / fragmentat. Să fie mai puțin explicativ și mai așezat în texte” (Petre Rău).

A consemnat: Ion AVRAM

Într-o zi a veșniciei poveștilor a apărut din senin și un câine care nu are unde să moară. Oamenii care trăiesc visul cenușiu al unui scleratul l-au lăsat în scară și i-au dat apă să moară măcar puțin hidratat. Și din ziua aceea câinele nu a mai murit. Stă colac și se gândește în ce parte să o ia, poate.

Într-a doua zi a veșniciei din povești, după câine, a apărut în scară un om care mânca singur pe trepte o conservă mică de fasole, cu ceapă și o bucată de pâine cât conserva. Când a văzut povestea a spus: „Vă rog să mă scuzați, eu nu fac deranj la nimeni” și la parter a început să miroasă a conservă de fasole, cu ceapă și pâine neagră, la etajul unu a blană de câine nedecis să moară și apă în farfurie, la etajul doi a poveste cu ceapă și blană de câine ud, la etajul trei se vedea cerul și un pic din penele îngerilor, Dumnezeu nu se vedea, cum mirosea a tămâie de te trăsnea în cap, aliluia si amin!

A cincea poveste

A fost și este odată ca întotdeauna Timpul. Nimeni nu știe cum s-a născut Timpul, precum nu l-au atins, dar toți știu cu siguranță că nu este bine să îl superi, deoarece este un individ ranchiunos. El face și desface ce-i trece prin cap, și numai Unul l-a putut opri în loc, atunci când avea așa de multă treabă, încât l-a înțepenit să nu îl mai bată și el la cap.

Timpul nu iubește oamenii, precum nici viceversa. Oamenii nu iubesc Timpul, fiindcă în primul rând îi face să își uite rănilor și un om care nu se vaită, se simte foarte nedreptățit într-un fel, să nu mai pomenim de cei cărora le dispare în Timp cineva drag și se trezesc după mult timp că l-au uitat de tot, ori deloc. Prin urmare Timpul este ceva ca o stare labilă, fără de voie și tare nesupus.

Singurii care nu se plâng de defectele lui sunt îndrăgostiții. Dar de la Timp la oameni este cale foarte lungă, ca de la Dumnezeu la un gând urât. Să ajungi la calitatea Timpului îți trebuie multă jertfă de sine și exerciții de uitare a durerii.

Doi oameni pot ajunge să oprească Timpul numai dacă se iubesc sincer și fără ascunzișuri. Atunci Timpului i se taie pur și simplu răsuflarea, fiindcă, deși este puțin defect, el își recunoaște repede un copil, adică altă bucată de Timp.

Oamenii pot iubi orice în lume și Timpul chiar stă puțin, dar nimic nu stă mai mult ca Timpul decât când doi oameni se uită unul în ochii celuilalt, se țin de mână și tac. Nici măcar atunci când fac dragoste Timpul nu face așa de mulți copii ai lui, ca atunci când doi oameni zâmbesc, tăcând. Atunci Timpul se uită fermecat la celălalt Timp, care are răbdare, și când iubirea este foarte mare se și îndrăgostește de el însuși, fiindu-i tare ciudă că nu poate face și el ceea ce fac nesăbuiții de oameni.

Restul de Timp nu are importanță în ordinea enumerării, decât iubirea pentru Frumusețe, însoțită obligatoriu de fapte bune. Când Timpul simte asemenea gădilătură în graba lui neună se oprește să își tragă respirația, Dumnezeu îi dă puțină atenție, se bucură când vede despre ce este vorba, și spune două vorbe bune oamenilor, dacă merită.

Azi m-a ales pe mine să vi le spun, amin!

DIN VALURILE VREMII

George Topârceanu

Într-o vreme, originalul poet George Topârceanu a trecut și prin onorabila funcție de bibliotecar. Fusese numit în acest post la Universitatea din Iași, al cărei rector era profesorul Mârzescu.

Funcția nu-l deranja, dar nici el nu se deranja s-o îndeplinească. O considera drept o "sinecureă" bine-venită pentru meritele sale literare. Așa că nu se prezenta la slujbă decât ca să-și încaseze salariul.

Un timp nu a spus nimeni nimic, dar iată că într-o zi zvonuri despre modul cum înțelege să se achite poetul Topârceanu de obligațiile serviciului său la biblioteca Universității ajunseră la urechile rectorului.

Ca să se convingă de realitate, profesorul Mârzescu veni de câteva ori la bibliotecă, fără să-l găsească pe preopinent, care după cum fusese informat, se prezenta numai la binecuvântata zi de salariu.

Și a picat și rectorul în această zi. L-a lăsat pe micul și delicatul poet să-și încaseze leafa și apoi i-a spus foarte serios:

- Domnule Topârceanu, mă văd nevoit, cu tot regretul, să-ți spun că nu sunt deloc mulțumit de dumneata!

„Bibliotecarul” îl privi cu seninătate olimpică pe rector și-i răspunse la fel de serios:

- Ba eu, domnule Mârzescu, sunt foarte mulțumit de dumneavoastră! Cine nu e mulțumit să-și dea demisia!

Și plecă mai grăbit decât chiriașul din faimoasa lui baladă.

I. L. Caragiale

Caragiale era bun prieten și de literatură și de pahar cu Teleor. Ei, Teleor ăsta, pe numele lui adevărat Dumitru Constantinescu, era un scriitor bunicel... Scria nuvele, schițe umoristice, teatru, epigrame, mă rog, un fel de George Ronetti [...].

Într-o zi Caragiale se plimba cu el, cum obișnuiau ei, de multe ori, că, după cum am spus, se aveau tare bine. Și Caragiale îi spune, așa, hodoronc-tronc:

- Țațo, nu știi cum naiba, că mi-a venit o poftă grozavă să beau ceva. Ce zici?

- Iancule, sunt omul tău!

- Da' mai întâi să facem o învoială. Ne oprim la o bodegă,... intrăm... și facem comanda în versuri... ca să zic așa, de păcăleală. Dacă te păcălesc eu pe tine...

- Plătesc eu! îi luă vorba Teleor.

- Dacă mă păcălești tu pe mine, continuă Caragiale...

- Plătești tu! Încheie Teleor.

- Dar să fim bine înțeleși... în versuri, Țațo! Proza n-are ce căuta aici!

- Bine, Iancule! Uite bodega, parcă ne așteaptă săraca! Hai!

Intră ei, se-așază la o masă și, văzând că chelnerul șade la taifas cu teighetarul, Caragiale bate în masă și strigă convins că l-a făcut praf pe Teleor:

- Chelner, dă-ne un lichior / Că plătește Teleor!

Dar Țața, imperturbabil, cu nemaipomenită prezență de spirit, spune mai inspirat ca niciodată:

- Teleor n-are parale / Și plătește Caragiale!

Cred că lichidul acesta a fost băut cu... noduri de Caragiale! Ca să vezi că uneori chiar și geniul... scârțâie! [...]

BOEMA

Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4

Telefon: 0236 411190, 0745 324472

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro